

6-7.2026
JG 30
#3

RANDKRANT

Hét magazine over de Vlaamse Rand

Clara Spilliaert
met expo in Gaasbeek

De aardworm als kasteelbewoner

Zomer aan de toeg

EN OOK ...

Tibo Defrancq, Antigifcentrum – Gallowaygrazers – Mark Demeyer
Klaproos – Grote Molenbeek – Frans Vlaanderen – Vilvoorde Station
Guy Uyttebroeck, Destelheide – Panayotis Thanou – De Gordel
Irina Naji – Sociale woningen – Yannish – Karen Celis & Lore Sleenckx

LANGS DE GRENS

Tollaan/Avenue du Péage
(Zaventem - Sint-Lambrechts-Woluwe)

De grens neemt hier een hap uit een huizenblok. De zijgevel van het huis rechts vormt de scheiding: de ene buur staat met zijn voeten in Vlaanderen, de andere mag zich Brusselaar noemen. Als fotograaf kreeg ik er nog een cadeau bovenop: het litteken in het asfalt markeert perfect de grens.

Portretten

- 04 Figurant**
Tibo Defrancq, Antigifcentrum
- 20 De Ketting**
Mark Demeyer uit Mollem
- 28 Gemengde gevoelens**
Irina Naji uit Halle
- 32 Gemengde gevoelens**
Panayotis Thanou uit Overijse

Wat is er van de Rand

- 08 Zomer aan de toog**
- 15 Vilvoorde Station**
- 16 Mijn Rand**
Gallowaygrazers
- 19 De Gordel**
- 25 Sociale woningen**

Natuur en verkenning

- 07 Bijzondere Buren**
Klaproos
- 30 Sterren van de natuur**
Grote Molenbeek

Cultuur

- 06 Expo**
Soil Mate. Clara Spilliaert in Gaasbeek
- 18 Event**
Vlaanderen Feest in Brussel
- 26 Portret**
Guy Uyttebroeck, Destelheide

In dialoog

- 22 Levenskunst**
Karen Celis & Lore Sleenckx
- 29 In varietate concordia**
Frans Vlaanderen

Tot hier en niet verder

Op de snelweg tussen Brussel en Liège heet de provincie Vlaams-Brabant ons drie of vier keer ‘welkom’ met een bord in de berm. Mooi en informatief. Maar: wie van de provincie heet ons dan precies welkom? Is dat de gouverneur, een provincieraadslid of de archivaris? Bij zo’n bord wil ik graag een gezicht. Iemand die in een tekstballonnetje met stelligheid zegt: let op, hier overschrijd je een grens. Je ziet ze niet, maar voelt ze wel. De staat van het wegdek maakt ons duidelijk dat we in een ander gebied terecht zijn gekomen. Van een gesprek in de auto is geen sprake meer.

Zo stond die andere snelweg naar de zuidelijke stad Mons lange tijd bekend als het *kraterveld*. Je had geen levendige fantasie nodig om de vrachtwagens al spartelend in de berm te zien liggen, geveld door de volgende diepe put. Nederlandse vrienden vertrouwden mij toe dat ze bij elke zomeruittocht richting Frankrijk ter hoogte van Le Roeulx een schietgebedje prevelen en nog eens extra controleren of alle bouten van de caravan goed zijn vastgedraaid. Bergen-Mons

kennen ze niet alleen van dat puntje op de wegenkaart, maar ook van dat putje in het wegdek. Geen wegen voor watjes, daar op die ‘dikke grens tussen Nederland en Frankrijk’ – zoals ik een Nederlander België met enig hoongelach hoorde omschrijven – waarvoor geen tol moet worden betaald. Het was zomer en het waren de hoogdagen van de voelbare grens.

Soms is een grens scherp als een mes, soms kronkelt ze haast onzichtbaar haar eigen weg door het landschap. Soms is het een diepe krater, soms glad als een biljartbal. De grens is gezichtloos, soms gewichtloos. Trekt aan, stoot af. Legt vast, laat los. Sluit op, bevrijdt.

In *Langs de grens* probeert fotograaf Filip Claessens de grens in beelden te vatten. Het zijn opvallend realistische foto’s van een abstract onderwerp. Hij heeft zijn eigen grens gefotografeerd, zoals andere mensen hun eigen grens vastleggen. Voor zichzelf, voor anderen. Tot hier en niet verder. ●

TEKST Geert Selleslach – FOTO Filip Claessens

VOLG ONS OOK OP

RandKrant.be

Instagram

RingRand app

Thuis in de bus!

COLOFON RandKrant verschijnt digitaal en in 5 papieren edities. – **Realisatie** vzw ‘de Rand’ – **Hoofredactie** Geert Selleslach – **Eindredactie** Ingrid Laporte – **Fotografie** Filip Claessens en David Legréve – **Redacteuren** Michael Bellon, Bart Claes, Koen Demarsin, Tina Deneyer, Nathalie Dirix, Herman Dierickx, Gerard Hautekeur, Joris Herpol, Anne Peeters, Tom Peeters, Luc Vander Elst en Luc Vanheerentals – **Webredactie** Hanna Karalic – **Redactieadres** Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel www.randkrant.be, randkrant@derand.be – **Verantwoordelijke uitgever** Jo Van Vaerenbergh, Agentschap ‘de Rand’, Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel – **Vormgeving** www.jaja.be

Tibo Defrancq,
permanentie-arts bij het Antigifcentrum

Giftige puzzels en acute interventies

De jonge arts Tibo Defrancq (28) koos er na zijn omzwervingen als student bewust voor om terug te keren naar zijn thuis in de Rand. Vandaag combineert hij zijn passie voor toxicologie bij het Antigifcentrum met sociaal engagement in de zorg én een flinke dosis ondernemerszin. ‘De rust in de Rand helpt mij mijn werk met de nodige focus te doen.’

TEKST Anne Peeters – FOTO Filip Claessens

Meet Tibo Defrancq. Hij straalt de rust uit van iemand die weet wat hij wil, maar als je even met hem babbelt, merk je meteen dat deze rusteloze geest constant op zoek is naar intellectuele uitdagingen. Defrancq is arts, maar niet van het type dat je in de steriele consultatieruimte van een ziekenhuis vindt. Zijn werkveld is breed, divers en diepgeworteld in zowel pure wetenschap als in maatschappelijke betrokkenheid.

De roep van de Rand

Zoals veel jongeren uit de Rand trok hij voor zijn studies geneeskunde naar de stad, naar Gent meer bepaald. De anonimiteit, het bruisende leven in de buurt van de faculteit..., het hoort bij het opgroeien. Hij genoot er volop van, maar naarmate zijn diploma in zicht kwam, begon er iets te knagen. ‘Meer in het centrum kon ik niet zitten; mijn kot lag vlakbij het Gravensteen. Ik heb enorm genoten van het studentenleven, maar gaandeweg merkte ik dat de stad ook veel prikkels met zich meebrengt en dat ik de rust begon te missen. Terugkeren naar de Rand was dan ook een bewuste keuze. Ik zocht een plek waar ik makkelijker kon ontspannen. Mijn werk kan soms intens zijn, dus die balans is belangrijk. Ik ben geboren in Asse en opge-

groeid in Wambeek, waar ik een heel fijne jeugd heb gehad.’

‘Wanneer mensen zeggen dat de Rand een slaapregio is, herken ik me daar niet in. Veel van mijn sociaal leven speelt zich hier af. In de buurt kan ik sporten, vrienden ontmoeten, kaarten met de kaartclub... tot rust komen, terwijl je toch vlakbij de grootstad bent.’

Behoorlijk uitdagend

Die centrale ligging is inderdaad handig, want zijn professionele agenda is ronduit indrukwekkend. Zijn voornaamste uitvalsbasis is het Antigifcentrum. Voor veel mensen misschien niet meer dan een telefoonnummer, maar voor Defrancq is het een baan die hij met hart en ziel doet en hem veel genoegdoening geeft.

‘Het is een beetje als het oplossen van een medische puzzel, waarbij je snel moet kunnen reageren en gericht telefonisch advies geven. Mensen bellen ons vaak in paniek: van een kind dat een kamerplant heeft opgegeten tot paniek over zelf geplukte paddenstoelen of ingeslikte vaatwastabletten. Het is fijn om die mensen meteen op hun gemak proberen te stellen.’

‘Wat minder is geweten, is dat niet alleen particulieren, maar ook zorgprofessionelen bij ons terecht kunnen. Zo krijgen we oproepen van de spoeddienst, bijvoorbeeld over patiën-

ten die meerdere medicijnen hebben ingenomen. Daarnaast geven we advies over dieren, ook aan dierenartsen, wat een heel andere discipline is. Van een incidentele overdosis paracetamol tot chemische brandwonden: het komt allemaal in ons centrum terecht. Het vraagt vooral een snelle inschatting: om welke stof gaat het? Hoeveel? Wat zijn de symptomen? Wat weten we over de patiënt? Op basis daarvan proberen we zo gericht mogelijk advies te geven. Voor je hier begint, moet je dan ook een paar maanden stevig studeren. In het begin was dat best wel overweldigend, de hoeveelheid aan informatie is enorm. Overzicht krijgen en je richting vinden was niet evident. Gelukkig heb ik hier fantastische collega's. De eerste maanden werk je ook samen met een collega. Eerst luisteren en leren, dan zelf aan de slag onder supervisie. Nu ik zelf beginnende collega's superviseer, merk ik hoe intensief dat is. De tijdsdruk is niet min. We krijgen vijf, zes tot soms tien oproepen binnen per uur. Het Antigifcentrum krijgt gemiddeld 180 oproepen per dag. Dag en nacht eigenlijk,

“Ik wil elke dag iets bijleren. In de geneeskunde zijn er veel manieren om dat te doen. Mijn job bij het Antigifcentrum geeft me daarin ontzettend veel voldoening.

want we werken in een 24/7 permanentie. Behoorlijk uitdagend.’

Is dat niet juist wat hem aantrekt? ‘Ja, wat ik er zo fijn aan vind, is dat je voortdurend blijft bijleren. Het is een enorm brede discipline: van geneesmiddelen tot chemische producten, maar evengoed planten, paddenstoelen, huishoudproducten of

Tibo Defrancq

- **Leeftijd** 28 jaar
- **Woonplaats** Ternat
- **Beroep** arts bij het Antigifcentrum, Kind & Gezin en adviserend arts voor VAPH-dossiers bij het ziekenfonds Solidaris
- **Passie** geneeskunde en toxicologie, met aandacht voor innovatie en maatschappelijke impact

dieren. Er komen bovendien voortdurend nieuwe producten en stoffen bij, dus je moet wel mee zijn. Gelukkig kunnen we een beroep doen op verschillende databases, ook uit het buitenland. Geen enkele dag is hetzelfde en die afwisseling maakt het boeiend.

Betrokken in de zorg

Naast alle acute vragen bij het Antigifcentrum kiest Defrancq bewust voor een mensgerichte benadering in andere takken van de zorg. Zo is hij actief bij Kind & Gezin en ondersteunt hij patiënten van het ziekenfonds Solidaris bij hun dossiers voor het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH).

‘Het contrast tussen de snelle beslissingen bij een intoxicatie en de langere trajecten bij het VAPH of Kind & Gezin, maakt mijn job compleet. Bij het Antigifcentrum heeft je werk impact op korte termijn, maar ik vind het ook heel fijn consultaties te doen bij Kind & Gezin in Dilbeek. Daar sta je mee in voor het opvolgen van die jonge kinderen. Zijn hun vaccinaties in orde? Verloopt hun motori-

sche en communicatieve ontwikkeling goed? Een super dankbare job, waarbij je direct contact hebt met de mensen.’

‘Voor mijn adviserende functie bij Solidaris analyseer ik medische dossiers van personen met een handicap die een aanvraag doen voor ondersteuning, waarbij ik het medische luik van die aanvraag opstel. Het komt erop neer dat je de beschikbare medische informatie correct interpreteert en gestructureerd vertaalt naar een dossier dat voldoet aan de criteria van het VAPH. Er zijn enorme wachtlijsten en de ziekenfondsen verwerken een hoge instroom aan aanvragen, dus het is belangrijk om efficiënt te werken zonder in te boeten op kwaliteit.’

De dokter en de data

Als je denkt dat Defrancq na drie verschillende jobs voldaan neerploft, heb je het mis. Zijn honger naar vernieuwing vertaalt zich momenteel in een technologisch project: samen met twee vrienden werkt hij aan een AI-tool die artsen moet ondersteunen bij het

verwerken van medische dossiers voor VAPH. ‘We proberen een tool te ontwikkelen die artsen helpt om sneller en meer gestructureerd medische informatie te analyseren en te vertalen naar concrete rapporten. Het idee is niet dat AI de arts vervangt, maar wel dat het repetitieve en tijdrovende werk grotendeels wordt overgenomen, zodat er meer ruimte komt voor de inhoudelijke beoordeling. Die combinatie van geneeskunde en innovatie fascineert mij. Het is een ambitieus project dat perfect past bij mijn visie om niet stil te staan, maar de middelen van morgen te gebruiken om de zorg van vandaag beter te maken.’

De ideale balans

‘Te veel hooi op mijn vork?’ Defrancq lacht. ‘Voor mij werkt dit net goed. Het atypische uurrooster bij het Antigifcentrum geeft mij veel flexibiliteit. Ik werk vaak in de ochtend- of avondshift waardoor ik regelmatig een halve of zelfs een volledige dag vrij heb. De variatie tussen mijn jobs zorgt ervoor dat het uitdagend blijft en ik mij zelden verveel.’

Die balans vindt hij ook terug in zijn omgeving. ‘Ik woon graag in de Rand. Op drukke dagen kan ik hier makkelijk even gaan fietsen of iets gaan drinken in het dorp. Ik voel me hier veel meer thuis dan in Gent. Ik vind er rust en ruimte om mij verder te ontwikkelen, professioneel en persoonlijk.’

Defrancq is een arts van de nieuwe generatie: hybride, digitaal onderlegd, maar met een ouderwetse toewijding voor de mensen. Of hij nu een zeldzame vergiftiging analyseert, een baby onderzoekt of algoritmes opspoorst om medische verslagen te analyseren en dossiers op te stellen, de rode draad is en blijft dezelfde: ‘Ik wil elke dag iets bijleren. In de geneeskunde zijn er veel manieren om dat te doen en mijn job bij het Antigifcentrum geeft me daarin ontzettend veel voldoening.’ ●

Clara Spilliaert graaft zich in De aardworm als kasteelbewoner

Deze zomer verwelkomt het Kasteel van Gaasbeek kunstenaar Clara Spilliaert voor een solotentoonstelling met nieuw en bestaand werk. Tussen het statige kasteeldomein en de verbeelding van Spilliaert, waarin ook het allerkleinste een grote rol speelt, vormt de natuur het verbindingssteken.

TEKST Michaël Bellon – FOTO Filip Claessens

Clara Spilliaert is geboren en getogen in Japan, maar kwam tijdens haar studies in 2011 definitief in België wonen. Als kind tekende ze heel veel, en dat is ze eigenlijk altijd blijven doen. Haar leven is onlosmakelijk verweven met haar kunst, die niet alleen vorm krijgt in tekeningen en muurschilderingen, maar ook in sculpturen, installaties en nu ook op film.

Observatie, verwondering en onderzoek vormen het vertrekpunt van haar werk, dat het allegorische in het alledaagse ontdekt, het intieme in de openbaarheid brengt, van de oppervlakte naar de diepte duikt, en de mens weer met de natuur verbindt.

Dat werk zou dus een goede symbiose kunnen aangaan met de bijzondere biotoop van het kasteel, waar natuur en cultuur voortdurend op elkaar inwerken. Ook al focust Spilliaert zelfs in dit statige decor van grote zalen en weelderige tuinen op kleine kasteelbewoners zoals aardwormen en insecten.

Onder het picknickdeken

Sinds Clara Spilliaert (1993, Tokyo) in 2017 in een Gentse cohousing ging wonen, dient de tuin van het huis als inspiratie, de kelder als atelier. Vanuit dat atelier vertelt ze ons wat we in Gaasbeek mogen verwachten. Normaal ziet ze in de kelder nog de onderbenen van de voetgangers boven haar op het trottoir passeren, maar nu is de ruimte helemaal verduisterd omdat ze er – na maanden van voorbereiding – nu al drie maanden intensief bezig is met het maken van een stopmotion animatiefilm. De beelden voor die film van twaalf minuten heeft ze frame voor frame eigenhandig geboetseerd uit een plak klei. Die stopmotionfilm *Soil Mate* wordt het nieuwe kunstwerk dat ze in Gaasbeek zal presenteren.

Clara Spilliaert: 'Het idee voor *Soil Mate* kwam er na een ervaring tijdens een bezoek aan het Kasteel van Gaasbeek met mijn zus en haar kindje. Wij spreidden er onze picknickdeken om te eten, want we hadden honger. Maar blijkbaar zaten we in de binnentuin, waar het niet de bedoeling is om te picknicken. Op een andere plaats

is een picknickweide voorzien. Die ervaring zette me aan het denken over het bepalen van zulke regels, over het geven van grondbezit en eigendom, en over het feit dat er onder ons picknickkleed ook heel wat beestjes leefden en aten waar wij ons niet bewust van zijn, en die zich niets aantrekken van de regels. Ik wilde het leven van die kleine grondgenoten onderzoeken, want ik heb al jaren een fascinatie voor de aardworm en onze relatie ermee. Aardwormen wroeten door de grond, en wij eten uit de grond die de aardworm heeft doorploegd.’

Klei heeft eindeloze mogelijkheden

Voor het feit dat ze met stopmotion en klei wilde werken, heeft Spilliaert goede argumenten. ‘Ik werk heel graag met klei. In 2018 ben ik nog aan een nieuwe studie keramiek begonnen. Met tekenen ben ik al veel langer bezig, maar met klei dus ‘nog maar’ acht jaar. Er valt zo veel te ontdekken. Zolang je de klei niet bakt op een hoge temperatuur, kan je hem steeds opnieuw gebruiken en zijn de mogelijkheden eindeloos. Ik denk vaak na over de verantwoordelijkheid om niet te veel plaats en volume in te nemen met mijn

“ ‘Ik heb al jaren een fascinatie voor aardwormen. Ze wroeten door de grond, en wij eten uit de grond die de aardwormen hebben doorploegd.’

werk. Als je met steeds dezelfde klei een stopmotion film maakt, kan een klein volume een groot verhaal vertellen.’

Zelf wroet Spilliaert zoals een aardworm door steeds dezelfde aarde die ook terugkomt in de titel van het werk: ‘soil’ betekent aarde, maar *Soil Mate* verwijst natuurlijk ook naar soulmate of zielsverwant. ‘Iedereen die op aarde leeft, is mede-grondbewoner of grondgenoot’, aldus Spilliaert. Wat ze ons al kan laten zien van haar nieuwe werk is in ieder geval een fascinerende, speelse, continu meanderende en veranderende cyclus

die mens, dier en aarde met elkaar verbindt via tunnels, voedselketens en andere verborgen processen.

Fauna en flora

Daarnaast toont Spilliaert in Gaasbeek ook oudere werken. Zoals *Kalender*, dat ze in 2017 maakte met als inspiratie de Middeleeuwse getijdenboeken. Daarin ging ze op een tweedimensionale, grafische manier in dialoog met de natuur. ‘Ik was toen zo euforisch dat ik in dat huis met een kleine tuin van 20 vierkante meter introk, dat ik elke maand observeerde wat daar allemaal gebeurde om dat in twaalf taferelen vast te leggen. Daarom heb ik ook voor *Soil Mate* twaalf scènes gemaakt waarin de maanden elkaar opvolgen, met telkens een donkere nachtsce ertussen, die in de wintermaanden langer duurt dan in de zomer.’

Kalender zal in de Galerijzaal worden getoond, waar het zich spiegelt aan de binnentuin van het kasteel. In de Archiefzaal zullen haar twintig *Wapenschilden* uit 2020 te zien zijn. Ook zij zijn gemaakt uit klei. ‘Het was heel fijn om in dialoog te gaan met het erfgoed en het team van het Kasteel van Gaasbeek, samen met extern adviseur Zeynep Kubat, die mijn werk al enkele jaren volgt. Zij beschrijft in de bezoekersgids heel mooi hoe mijn werk in het kader past. Zo zijn wapenschilden natuurlijk overal aanwezig in het kasteel, terwijl ik mij in de coronatijd voor mijn wapenschilden graag liet inspireren door de beschermingssymbolen op de schilden, die vaak uit fauna- en flora-motieven bestaan.’ Zo wou Spilliaert graag het leeuwenmotief dat in onze heraldiek zo vaak voorkomt, leren begrijpen. Maar ze zou zichzelf niet zijn, mocht ze geen aandacht hebben gehad voor meer inheemse soorten zoals pissebedden en rupsjes die ook technieken hebben om zich op te rollen en te beschermen tegen de buitenwereld. ●

TOT 15 NOV

Clara Spilliaert. *Soil Mate*

Gaasbeek, Kasteel van Gaasbeek,
www.kasteelvangaasbeek.be

Klaproos

Wie herinnert zich nog de tijd van de eenduidig in ons landschap aanwezige klaproos? Het was die soort met haar lichtoranje kroonbladeren – zonder zwarte vlek aan de voet – niet al te groot, maar des te opvallender.

Vandaag vind je ze veel minder langs wegbermen en in tuinen, want enkele schreeuwlelijke, grote cultivars hebben het zaakje overgenomen. Ze komen allemaal uit de goedbedoelde bloemenmengsels die je tegenwoordig zowat overal koopt, bij ettelijke leveranciers of via het internet. Het zijn bijna allemaal snelgroeïende, grote en ietwat verstikkende soorten die vooral een esthetische waarde hebben. Precies daar is het de meeste liefhebbers om te doen.

Dat is jammer, want onze wilde insecten hebben er weinig aan. Ten eerste produceren ‘klaprozen’ geen nectar, enkel stuifmeel. Ten tweede is de kwaliteit daarvan in de cultivars beduidend minder dan die van enkele wilde soortgenoten. Inderdaad, behalve de ooit algemene grote klaproos, de *poppy* uit de Eerste Wereldoorlog, heb je nog de ruige en de bleke klaproos. Die groeien wel degelijk nog in het wild, maar hun gecultiveerde evenknieën zijn te opdringerig om het veld aan hen te laten, zoals dat tot een dertigtal jaren geleden het geval was.

Het ziet er naar uit dat de lokale soorten alweer het loodje moeten leggen voor door de mens geselecteerde vervangers. Dat is niet de eerste keer, en het zal zeker ook niet de laatste keer zijn. Daarmee heb je er een reden bij waarom onze insecten maar blijven achteruit gaan: hun natuurlijk voedsel wordt steeds meer vervangen en weggeconcurrerd door gedomesticeerde varianten. Aan die waanzinnige wedloop komt er voorlopig geen einde. Wat zou het fijn zijn als we daar wat meer aandacht aan zouden besteden, al was het maar om de dramatische achteruitgang van de insecten tegen te gaan. ●

TEKST Herman Dierickx – FOTO Yves Gervais

WAT IS ER VAN DE RAND? – ZOMER AAN DE TOOG

Op 't Hoeksken, Wemmel

Zomer aan de toog

TEKST Michaël Bellon – FOTO David Legrève

Met de zon in de rug richting het gezelligste erfgoed van de regio: authentieke bruine kroegen. Bruin zoals alleen café's bruin kunnen zijn, met verweerde houten interieurs, een geschiedenis die in de muren zit en de echo van tabaksdampen uit lang vervlogen tijden. Gereputeerd dankzij hun lokale bieren en streek-gerechten, trouwe stamgasten of simpelweg omdat ze zo prachtig geleefd hebben. En nog altijd leven. Bij elke halte duikt Michaël in het verhaal achter de toog, terwijl Birgit blijft hangen, praat, kijkt en de sfeer opsnuift. De eerste stop hier in RandKrant, en de hele zomer lang online het vervolg. Een reeks als een collectorsitem – om te genieten, liefst met een Geuze Moriau of een Kriek van Oud Beersel binnen handbereik.

Graag in 't Hoeksken staan

Wemmel heeft nog een paar sympathieke cafés onder de kerktoren. Maar voor een bezoek aan café Op 't Hoeksken zet je graag nog een klein stapje verder. De charme van Op 't Hoeksken is tijdloos omdat het kleine hoekcafé zijn antieke interieur heeft bewaard, maar ook een grote tuin heeft waar je kan eten en drinken, en een dynamische waarden die de boel zowel voor stamgasten als voor passanten levendig houdt. Als ze zelf achter de toog staat, tref je haar al meteen wanneer je de deur openzwaait, want typisch voor dit café is dat die kleine toog vlak achter die deur te vinden is. Anke Vertongen staat er sinds 2009, nadat ze haar vader André opvolgde, die in 1982 van haar grootvader Jef had overgenomen, die in 1948 al haar overgrootvader Emiel had opgevolgd, die op zijn beurt in het café stond sinds 1921. En zelfs daarvoor was er al sprake van een café dat hoorde bij het oude melkboerderijtje in het pand, waarvan het grasland nu de terrastuin is. Ondertussen zijn we vier generaties en meer dan een eeuw verder. Anke: 'Vanaf mijn vier, vijf jaar tapte ik al af en toe. Vanaf mijn

zesde of zevende hielp ik opdienen in de tuin. En vanaf mijn dertiende begon ik al een keer te sluiten op vrijdagavond.'

Op de GO! Campus Wemmel naast Op 't Hoeksken ging Anke destijds hotel studeren. Vele jaren later stopt ze nog altijd veel energie in de uitbating. Op de krijtborden kan je zien hoeveel nieuwe suggesties je telkens weer kan uitproberen. 'Zeker in de zomer staan er altijd een of twee suggesties op de kaart, naast de klassiekers van de Vlaamse keuken: in juni de maatjes, in juli de mosselen.' Maar ook bierliefhebbers komen hier aan hun trekken. 'Ik ben een fan van de kleine brouwerijen. Hun bieren zijn soms zoveel lekkerder en echter dat ik ze graag verkoop. De klanten appreciëren dat.' Nog nieuws: in de tuin werd half juni een petanquebaan ingehuldigd die alvast bespeeld zal worden door de nieuwe club Au Coin Coin. Wie Op 't Hoeksken of de tuin wil reserveren voor een feest of barbecue kan dat trouwens ook.

Op 't Hoeksken

Zijp 2, Wemmel

02 460 03 52, 0492 68 77 33, opthoekske@gmail.com
ma&di gesloten, wo 10-22u, do&vr 10-1u, za 11-1u, zo 11-22u

Heb nooit dorst

'Het enige bruine café in Vilvoorde, ...', cafébaas Alain Poot claimt het allemaal met een branie die hem goed staat. Dit is een café waar liefhebbers van wat patina meteen voor vallen. Het craquelé in de verf op de muren en op het plafond met de mooie moulures zou als erfgoed moeten worden beschermd. Het gebouw op de Grote Markt dateert van de 18e eeuw. Alain schat het café op 200 jaar. Daarvoor zou het een paardenstal zijn geweest. Van dat typisch Vilvoordse gegeven schiet nog de paardencervela op de kaart over, en een oude foto van het bekende paardensteakrestaurant de Kuiper wat verderop.

Van die 200 jaar heeft Alain er in ieder geval wel wat meegemaakt. Op 6 juni viert hij zijn tiende verjaardag als cafébaas. Maar hij kwam hier vroeger ook al met zijn vader die schepen was. En van zijn overgrootvader die burgemeester was tijdens de oorlog heeft hij hier nog een borstbeeld staan. Wat opvalt, is dat Alain iedereen die hier zit of binnenwaait kent en aanspreekt. Het 13de gebod is ook een voetbalcafé, want Alain is hevig supporter van Anderlecht en organiseert van hieruit busreizen om met andere supporters de verplaatsingen te maken. Ook tijdens het WK

📍 Het 13e Gebod, Vilvoorde

① Luminor, Vilvoorde

② Café 't Coorenhof, Mollem (Asse)

- ③ voetbal zal hij zijn beste beentje voorzetten met allerlei initiatieven.

Wie honger heeft, kan hier iets eten. Dat kan een spaghetti zijn, maar naargelang het seizoen ook gegratineerd witloof of tomaat-garnaal. Alain heeft namelijk ook een diploma van de kokschool in Anderlecht op zak. Nog een troef is het grote terras op de Grote Markt, waardoor hier van 's morgens tot 's avonds altijd wel ambiance is. De naam Het 13de gebod? Die zou volgens Alain wel eens met het huisnummer 13 te maken kunnen hebben, maar hij vult het zelf toch liever in als het gebod dat je nooit dorst mag hebben.

Het 13e Gebod

Grote Markt 13, Vilvoorde
alle dagen: 8-21u

Plezier voor het oog

Puur esthetisch is café Luminor op de Grote Markt in Vilvoorde misschien wel het mooiste café dat we op onze ronde tegenkomen. Het strakke maar fijne toogmeubel, de glanzende lambriseringen, de tafeltjes met een massief blad van roze marmer, de glasramen, het deurtje dat vroeger toegang gaf tot het hokje met de 'Téléphone',... het hele interieur is intact en alles is er piekfijn in orde. Uitbater Steven heeft dan ook zelf een geschiedenis met dit café. Enkele foto's aan de muur tonen zijn grootmoeder Madeleine, die hier regelmatig op woensdag met hem naartoe kwam toen hij nog kind was, na een wandeling in het park.

Sinds 8 mei van dit jaar staat Steven vijf jaar zelf in de zaak. 'Ik heb 25 jaar in de luchtvaart gezeten als steward bij Sabena en Brussels Airlines. Tijdens corona wilde ik door de onzekerheid in de luchtvaart iets anders,

en tijdens de tweede coronacrisis heb ik de knoop doorgehakt. Ik heb de toenmalige uitbaters gecontacteerd met de vraag of de zaak niet over te nemen stond, en het toeval wilde dat dat zo was.'

Steven maakte er een café van waar je gewoon iets kan komen drinken, maar ook een spaghetti of een croque kan komen eten. 'Normale gerechten die voor iedereen betaalbaar zijn. Negentig procent van ons cliënteel zijn vaste klanten. Sommige mensen komen elke dag of zelfs twee keer op een dag. Iedereen kent iedereen. Mensen komen hier hun krant lezen, maar ook met elkaar praten. Soms van de ene kant van de zaal naar de andere. Het creëert een thuisgevoel. Mijn slogan is *Vilvoorde gastvrij*. De bedoeling is dat de mensen zich hier op hun gemak voelen.' Vandaar ook de woordjes dialect op de kaart, zoals *We zen oupe*, of nostalgische desserties als *bodding* of een *potteke*

pap. Buiten is het grote terras natuurlijk een bijzondere troef in de zomer. Binnen passen de grote vaas vol bloemen en de mooie bloemstukjes op de tafels uitstekend bij de verzorgde bediening. ‘Het zit hem in de details.’

Luminor

Grote markt 25, Vilvoorde

02 252 51 19, [cafeluminor.be](mailto:welkom@cafeluminor.be),
welkom@cafeluminor.be
wo&za 10-22u, do vr & zo 11-22u

Bij José van Rie van Pol

Café 't Coorenhof heette vroeger Bij Rie van Pol. Rie was Hendrik Amerijckx, de legendarische vorige eigenaar. En Pol was de vader van Rie, die het café ook al had opengehouden, net als diens vader,... Rie bleef cafébaas tot aan zijn dood op 95-jarige leeftijd, nu precies tien jaar geleden in mei 2016. Het café in het mooie witte pand met een klein erf naast de kerk van Mollem was eigenlijk zijn huiskamer, en de stamgasten waren dan ook echte gasten. Als er niemand vooraan in het café zat, kon je hem achteraan aantreffen in de zetel naast de Leuvense stoof. Of hij was een kip aan het pluimen om voor zichzelf klaar te maken.

Het is dankzij Rie's neef José Cooremans dat je hier nog altijd terecht kan. José hielp Rie al in de laatste jaren voor diens dood, en Rie's wens om het café in de familie te houden, werd gerespecteerd nu José hier nog café houdt op zondag, op feestdagen en wanneer groepen reserveren. José voerde een aantal essentiële werken uit door deftige wc's te installeren, een terras aan te leggen, en de schuur in te richten als een feestzaaltje. Tegen de gevel staan de hortensia's mooi in bloei. José behield alle charme van het antieke, doorleefde interieur met het robuuste toogmeubel waar je sowieso dorst van krijgt. De geuze of kriek haalt José nog altijd uit de kelder, waar het bier op de perfecte temperatuur wordt bewaard. Het bier smeert de kelen van de stamgasten, de wandelaars en de fietsers. ‘Ik doe dit omdat

ik het graag doe’, zegt José. ‘Om een babbel te slaan met de mensen. Of dat nu in de zomer is op het terras of in de winter rond de stoof.’ Er gaat inderdaad weinig boven een lentedag waarin een paar stevige glazen volgegoten worden met dieppaarse kriek van Girardin, terwijl je luistert naar de conversaties rondom, of kijkt naar dat schilderij van een vet varken aan de muur, dat ooit nog in de beenhouwerij van de zuster van Rie hing. Rie zelf kijkt vanop een foto aan de schouw nog altijd goedkeurend toe.

Café 't Coorenhof

Dorp 6, Mollem (Asse)

0479 59 43 17

zo open vanaf 8u

Met zicht op een Bruegel

Ook dit café is een café in de schaduw van de kerktoeren. Niet zomaar een kerktoeren. De Sint-Annakerk in Sint-Anna-Pede – dat weten de kunsthistorici onder ons – dateert van de 13e eeuw, en zou afgebeeld zijn op het schilderij De parabel der blinden van niemand minder dan Pieter Bruegel de Oude. Hier passeren dus ook de Bruegelwandeling, de Bruegelroute en de Gordelroute. En wanneer je op het terras zit, heb je een geweldig zicht op het pittoreske kerkje. Voor dat terras, dat wel tachtig mensen kan ontvangen, heeft Luc Dewin gezorgd. Van net voor 2000 tot 2021 was café Sint-Anna het domein van de bekende cafébazin Lydia De Pauw. Nu zijn het Luc Dewin en zijn team die zorgen voor leven in de brouwerij. Luc heeft het interieur volledig gestript en vernieuwd. Maar door de bierreclames in email aan de muur, en de sanseveria's op de vensterbank, heeft het café nog altijd een rustieke touch. Luc was hier vroeger zelf stamgast en kende dus Lydia en de andere voorgaande uitbaters. Zelf komt hij uit de horecafamilie die vroeger de Casy in Vlezenbeek (nu Dorp17) uitbaatte, en hij heeft hotelschool gedaan. Vandaar dat je hier ook terecht kan voor een traditionele boterham met plattekaas, met brood uit Oudenaken en plattekaas uit Beersel. ‘Ofwel

Luminor

Een digestief heet hier nog een *pousse café*. En ik heb net gegeten, maar dat *potteke pap* op de kaart steekt mijn ogen uit. Zeker wanneer het chocoladepap blijkt te zijn, afgewerkt met drie chocolade koffieboontjes en een potje slagroom. De frisdrank die ik erbij bestel, wordt vakkundig uitgeschonken in een kristallen champagneglas. Ik besluit dat ik vanaf nu gewoon alles uit een coupe drink. De grandeur van vroeger hangt hier in alle bescheidenheid nog in de details.

Uitbater Steven blijkt vandaag jarig en vaste gast Gaby heeft een cadeautje meegebracht. Een doosje Mercikes. Het bordje achter de toog kroont hem ook nog eens tot beste werkgever. Dat verbaast me niets, want elke keer weer is Steven de vriendelijkheid zelve. Net als de rest van het personeel trouwens. De zon breekt door aan de rand van het terras en twee toevallige passanten zien hun kans schoon. Nog voor ze goed en wel gezeten zijn, haast de sympathieke barvrouw zich naar buiten met een doekje.

De kok lijkt net uit de Brusselse snorrenclub weggelopen. Hij vraagt of de pap smaakt en vermeldt met een knipoog dat hij zelf ook nog vaak proeft. Om er zeker van te zijn dat ze nog even lekker is. Ik geloof hem meteen. Uit goede bron weet ik bovendien dat de spaghetti bolognaise hier een van de beste in de regio is. Een portie *veu de kadeine, ne normale, ne groeite of nen overdreive groeite*. Om hier op te eten of mee te nemen.

Wanneer ik aanstalten maak om te vertrekken, komt net een groepje binnen. ‘Den Okra is hier ook se’, zegt Gaby. Een van de dames houdt even halt om het café in zich op te nemen. Haar man geeft haar een liefdevol tikje in de rug. Kom *sjoe*, we zetten ons.

TEKST Birgit Van Asch

- ☞ doe je het goed, ofwel doe je het niet’, is het devies van Luc, die zijn croque monsieurs dan ook in boter bakt, zelf ballekes maakt, en voor de droge saucissen naar de lokale beenhouwer trekt. Hij heeft ook genoeg personeel om iedereen te voorzien van een Lindemans, een Girardin of een Dilleke – een pale ale die brouwerij Angerik naar Dilbeek vernoemde.

Het publiek is heel gemengd. Van wielertoeristen tot stamgasten die af en toe ook eens graag een danspasje zetten. ‘Mensen mogen op de tablet hun muziek zelf kiezen. In de winter hebben we thema-avonden met Halloween, Sinterklaas en Carnaval, en in de zomer is het natuurlijk vollen bak tijdens de kermis.’

Café Sint-Anna

Herdebeekstraat 174, Itterbeek (Dilbeek)

ma&di gesloten, open rest van de week 10-22u

Uitbater met streken

De Rare Vos mag nog net in deze lijst. Omdat het behalve een mooi ingericht restaurant, een feestzaal en een overdekt terras, ook nog altijd het oude café herbergt in de nieuwe constellatie, na de overname en renovatie van acht jaar geleden. Net voor openingstijd neemt verantwoordelijke Nikolaas Wauters ons even mee naar die goed bewaarde en nostalgische gelagzaal vooraan, die nog regelmatig bezoekers uit de streek lokt. Alles wat aan de muur hangt, is na de renovatie weer netjes terug op dezelfde plaats gehangen. Opvallend is de roodharige figuur die regelmatig terugkomt op de foto's en schilderijtjes. Het is de 'rosse vos' – Louis Moles le Bailly – die hier uitbater was van na de oorlog tot halverwege de jaren zeventig.

Naar verluidt had hij soms rare streken. Het café is naar hem vernoemd. Het werd na de bevrijding aangekocht door brouwerij

Eylenbosch vlakbij, en door de roodharige brouwersgast en onwettige zoon van een edelman legendarisch gemaakt. Kostelijk is bijvoorbeeld de foto waarin Louis in zijn ondergoed in een grote bierton is gekropen, en staat te grijnzen met in de ene hand een glas lambiek en in de andere een bierkruik. Louis' vrouw Maria Leyssens hield ondertussen een kruidenierswinkeltje open, en tijdens het weekend kwamen talloze Brusselaars hier een boterham met plattekaas, droge saucissen en paardensteak eten in de tuin. Nadien volgden nog respectievelijk Jef en Marie-Thérèse, en Katia en Armand als uitbaters. Tot de herberg in 2016 sloot.

Aan de muur verder veel oude dorpsgezichten, bierspreuken, en illustere sportlui zoals Eddy Merckx, Roger De Vlaeminck, Paul Van Himst. En natuurlijk ook een wielertuitje van Remco Evenepoel. Vlak tegenover is de kapperszaak van diens moeder gevestigd. Behalve de Cycling Tour van Evenepoel passeren hier ook de Vespator door het Pajottenland en de Pedemolenwandeling. Die verankering in de streek vertaalt zich natuurlijk ook in de geuze, lambiek en kriel die op de kaart staat.

De Rare Vos

Marktplaats 22, Schepdaal (Dilbeek)

02 569 20 86, info@derarevos.com

ma&di gesloten,

wo do vr za 12-15u 18-22.30u (keuken tot 20.30u),

zo 12-22u (keuken tot 20u)

Aan huis bij Annie

Er wordt terecht geklaagd dat de oude cafeetjes van vroeger allemaal de deuren sluiten. Maar dan moet je ook de overblijvers koesteren. In de Oude Smis van Mekingem is waarschijnlijk het oudste café uit de streek, waar je nog altijd vijf dagen op zeven terecht kan. Het café dateert van 1847 en was vroeger verbonden aan een smidse en een kruidenierszaak. Bazin Annie Stiens is ondertussen 82 en loopt hier al haar hele leven rond. Ze is hier geboren en uitbater van de vierde generatie. Eerst stond ze haar ouders bij, die je nog kan zien op de oude foto's aan de muur. In 2002 nam ze over, in

☞ Café Sint-Anna, Itterbeek (Dilbeek)

☞ De Rare Vos, Schepdaal (Dilbeek)

📍 In de Oude Smis van Mekingingen, Mekingingen (Sint-Pieters-Leeuw)

2010 overleed haar man, maar niets houdt haar tegen. Annie is zo vriendelijk, kalm en verstandig dat ze zonder moeite al haar gasten aankan. Het café is niet groot, maar er hoeven ook niet veel mensen te zitten om er een gezellige bedoening van te maken. De tafeltjes staan zo dat de stamgasten vanzelf in gesprek gaan met elkaar. Een goeie geuze van Moriau smeert de kelen. Voor de lokale lambiekbieren komen ten andere ook bierliefhebbers uit verre buitenland naar hier. 'Verleden week heb ik nog twintig jonge studenten uit Amerika over de vloer gehad. Elk jaar komen er ook Italianen. Mijn Italiaans is niet zo goed, maar met wat Frans lukt het wel.' Van ons vorige bezoek herinneren we ons nog de verhalen over illustere stamgasten van vroeger. Zoals de man die zijn opzolder geteelde pruimtabak alleen uit zijn mond haalde als hij moest eten en de klodder tabak dan even onder de pet op zijn hoofd wegstak, of de man die hier op een middag plots doodviel nadat hij in de voormiddag

zijn beerput had geruimd. Daar zijn verhalen bij gekomen over Will Tura, Paul Severs en Willy Somers die hier gepasseerd zijn en op de foto zijn gegaan. Die foto's hangen in het zaaltje naast het café, dat Annie liet inrichten nadat een overijverige gemeentebeambte het café als leegstaand wilde bestempelen toen ze eens een zeldzame keer op vakantie was. Want op vakantie gaat ze zelden. Tijdens de zomer komt de Tour de France wel vanzelf naar hier via de beeldbuis die af en toe een woordje meesprekt in de gelagzaal. •

In de Oude Smis van Mekingingen
Jan Baptist Cardijnstraat 10, Mekingingen
(Sint-Pieters-Leeuw)

0472 03 72 82

ma&di gesloten, zo 10-14u, andere dagen 11-18u

Lees het vervolg van de caféreeks

In de Oude Smis

De rode geraniums op de vensterbank wiegen in de aanzwellende wind, wanneer ik halt houd bij In de Oude Smis van Mekingingen. Het zal de komende uren een warm schuiloord blijken. Gezwind popt gastvrouw Annie de kurk en muselet van de geuzes, met wat eruitziet als een notenkraker.

Nadat ze Radio Halle wat zachter heeft gezet omdat ik een boek uit mijn tas opdiep, installeert ze zich naast de tv in de hoek. Binnen een kwartiertje beginnen de Rode Duivels aan hun wedstrijd tegen Tunesië. Ik vraag haar naar de foto's en posters aan de muren, met haar ouders achter de bar en Willy Sommers die haar gelukkige verjaardag wenst. Ze troont me mee naar *het ploske*, de ruimte waar zij en haar broer vroeger samen sliepen. Nicole en Hugo, Polle Pap en Will Tura: ze hangen er allemaal. Ik vertel haar over mijn oma, die ook een grote fan is van die laatste en vroeger net zo'n café had. Ze doet me wat aan haar denken.

We kijken samen naar het begin van de wedstrijd en mijmeren over de gloriejaren van de gouden generatie. Over toen hier nog drie cafés naast elkaar stonden en de burens ze ook telkens in één teug afschuimden. Toen de postbode de pensioenen nog kwam brengen en drinkgeld kreeg toegestopt in ruil. Niet dat ik dat zelf meegemaakt heb. Maar mijn vader was een van die postbodes. Nog meer dan een gevoel voor nostalgie, blijken Annie en ik onze liefde voor lekker eten en drinken te delen. Ze raadt me de verse garnaalkroketteren aan van De Kruidenmolen in De Haan en vertelt dat als ze geen geuze drinkt, het voor haar een Omer mag zijn. Op haar kaart vind je geuzes van Boon, Moriau en Oud Beersel. 'Da's eten en drinken', besluit ze. En daarmee is alles gezegd.

We bedanken elkaar voor het fijne gesprek. Het was niet mijn plan om zo lang te blijven. Maar zoals aan de muur te lezen valt: 'Wie als vriend hier binnen gaat, komt nooit te vroeg, maar steeds te laat'.

TEKST Birgit Van Asch

LANGS DE GRENS

Humaniteitslaan/Boulevard de l'Humanité (Vorst – Drogenbos)

Hier wordt de grens keurig aangekondigd: Vlaanderen. Het verstedelijkt weefsel trekt zich er niets van aan, loopt gewoon door, ongestoord, alsof het de memo niet kreeg. Geen naad in het asfalt, geen wissel in het straatbeeld, geen teken dat je zojuist een gewest kruiste. De grens bestaat hier op borden en op de kaart van iemand die er belang bij heeft.

Nipt van de ondergang gered

Van alle treinstations in de Vlaamse Rand kreeg dat van Vilvoorde het afgelopen decennium de meest complete make-over. Het was op het nippertje en hoognodig. Twaalf jaar geleden dreigde Hans Bonte (Vooruit), toenmalig burgemeester van Vilvoorde, er nog mee het oude, vervallen en onderkomen station te sluiten omdat het onveilig was voor de reizigers.

TEKST Luc Vanheerentals – FOTO Filip Claessens

Het station van Vilvoorde is een van de oudste relikwieën van de spoorwegen in ons land, maar het is er zeer slecht aan toe. Niet alleen de bediening en de communicatie naar de reiziger is slecht, het is er ook onveilig. De trappen zijn onbruikbaar en levensgevaarlijk bij regen en vriesweer. Om de haverklap vallen er mensen of glijden ze uit. In het verleden waren er ook al problemen met vallende brokstukken, aldus Bonte in 2014.

Ook de Vilvoordse Adviesraad Toegankelijkheid bevestigde in die periode dat er ongevallen gebeurden. 'Oudere mensen vallen op de trappen en moeten naar het ziekenhuis. We willen dat er zo spoedig mogelijk renovatiewerken gebeuren; anders zal het station gesloten moeten worden.'

We kunnen het ons nu misschien moeilijk voorstellen, maar het station was in een erbarmelijke staat. 'Trappen liggen er schots en scheef bij, het glas valt uit de ruiten, ... Eenmaal op het perron, kom je op een plek waar je 's avonds niet meer de trein wil nemen wegens sociaal onveilig', zo stelde de organisatie TreinTramBus. Klachten waren er ook over schimmel op de muren, afbladderende verf, roestige gietijzeren delen of beschadigd tegelwerk. Om hen te dwingen renovatiewerken uit te voeren stelde Vilvoorde in die periode de NMBS, Infrabel en toenmalig federaal minister van Mobiliteit Jacqueline Galant (MR) in gebreke en dreigde ermee een juridische procedure met dwangsommen op te starten. De toestand was meer dan ernstig.

Onherkenbaar

Na de totale make-over is het station van Vilvoorde onherkenbaar. Het is een van de drukke stations van het land geworden. Elke weekdag stoppen hier meer dan 250 treinen en nemen gemiddeld circa 6.000 reizigers de trein. Naast stevige renovatiewerken verbeterde de NMBS de afgelopen jaren ook het treinaanbod van en naar Vilvoorde.

De renovatiewerken die eind 2016 van start gingen, omvatten onder meer de aanleg van een nieuwe onderdoorgang met een breedte van acht meter die in juli 2022 werd gefinaliseerd. In tegenstelling tot vroeger kregen de perrons hierbij ook een toegang met liften. In het kader van de werken werden de perrons hertegeld en voorzien van nieuwe schuilhuisjes, zitbanken en luifels. Dat laatste gebeurde met behoud van de typische trappenkooien. Aan de stadszijde werden ook twee nieuwe overdekte fietsenparkings geplaatst met plaats voor meer dan 1.000 fietsers.

In maart 2024 werd bekendgemaakt dat de NMBS de trapkooien in een extern atelier zou laten renoveren. De ijzeren constructies hebben een grote erfgoedwaarde vermits ze bij de eerste realisaties van het Belgische spoorwegnet in de eerste helft van de 19e eeuw veel werden gebruikt. De treinverbinding Brussel-Mechelen via Vilvoorde was overigens de oudste, publieke spoorlijn op het Europese net. Met de renovatie van de trapkooien sloot de spoorwegaansluiting

het volledige renovatiedossier, waartoe in 2015 werd beslist, af.

Ook nieuw busstation

Het afgelopen decennium gebeurde er nog meer fraais aan het station van Vilvoorde. In 2017 opende de Vlaamse vervoersmaatschappij De Lijn aan het Stationsplein een nieuw busstation. Dit telt zes ruime, toegankelijke perrons. Ook hier stappen op een weekdag gemiddeld 5.000 reizigers op en af één van de 600 bussen van De Lijn en de Brusselse maatschappij MIVB die hier halt houden. Terwijl reizigers vroeger aangewezen waren op vijf kleine perrons verspreid over de stationsomgeving zijn de perrons sindsdien gecentraliseerd, wat de situatie niet alleen veiliger en overzichtelijker maakt, maar ook de vlotheid van de doorstroming ten goede komt. Ook de taxi's kregen een nieuwe standplaats in de Stationslei. De nieuwe onderdoorgang onder de sporen maakt overigens ook een vlottere aansluiting van trein op bus mogelijk. De werken aan de definitieve route voor de Ringtrambus met aparte busbanen zijn overigens bijna klaar waardoor de reiziger vanuit Vilvoorde vlotter naar het UZ Jette of Brussels Airport kan. ●

Lees alles over de toekomst van de stations

Het nut van de grazers

In de Zuunvallei in Sint-Pieters-Leeuw bevinden zich verborgen parels. Niet in een schelp, maar midden in een pittoresk stukje natuur dat zich langs de rustig kabbelende Zuunbeek uitstrekt. Ja, de traag grazende Gallowayrunderen maken dit beeldige plaatje af.

TEKST Nathalie Dirix – FOTO Marijke 'T Kindt

Nog voor haar fotosessie in de Zuunvallei had fotografe Marijke 'T Kindt de charme van Gallowayrunderen al ontdekt. 'De eerste keer zag ik de dieren in de Hobokense Polder. De stevige beesten vielen mij op omwille van hun aaibaarheidsfactor. Ze hebben geen hoorns waardoor ze iets vriendelijks en zachtvaardigs uitstralen. Misschien komt dat ook door hun lichtjes krullende bruine vacht en trage, rustige manier waarop ze zich voortbewegen?' Gallowayrunderen hebben hun naam te danken aan de streek in Schotland waar ze oorspronkelijk vandaan komen. Met hun dikke, golvende vacht zijn ze uitstekend bestand tegen kou en slecht weer.

En ze hebben nog een andere bijzondere eigenschap waarvoor ze ingeschakeld worden: op ruige natuurgronden zijn ze echte natuurbeheerders. Ze eten niet alleen gras, maar ook kleine struiken en ander groen.

Tijdens de opnames in de Zuunvallei kon Marijke 'T Kindt de dieren een hele tijd aandachtig observeren. Het duurde even voor ze gewend raakten aan haar aanwezigheid met de camera, maar na een poosje waren ze ongegeneerd zichzelf. 'In het begin waren ze onwennig en trokken ze zich terug in de kleine bosjes. Maar de tweede keer dat ze mij zagen, leek het alsof ze mij toelieten

in hun wereld. Wat me vooral opviel, was hoe sterk ze aan elkaar gehecht zijn. Ze bewegen en grazen bijna altijd samen, als echte kuddedieren. Ik was ook getuige van een merkwaardig tafereel: een klein wit poesje liep hun terrein op en plots zette de hele kudde de achtervolging in. Alleen: dat

“Op ruige natuurgronden zijn de runderen echte natuurbeheerders. Ze eten niet alleen gras, maar ook kleine struiken en ander groen.

poesje was veel sneller dan zij en... ook dan mij, die het tafereel maar al te graag had vastgelegd.' (lacht)

De natuur ontwaakt

Dat de natuur op deze plek de moeite waard is, hebben we te danken aan heel wat waterbeheersingswerken, aan Natuurpunt, en aan die fameuze Gallowaygrazers die al kauwend mee het unieke karakter van dit moerassig gebied helpen bewaren. Je hoeft maar naar de foto's te kijken om te begrijpen waarom het de moeite loont dit stukje natuur in ere

te houden. De schilderachtige schoonheid van de Zuunvallei heeft iets van een oase te midden van een verstedelijkt gebied.

'Op een ochtend was ik net op de tijd om het waterbekken te fotograferen. Het was zeven uur, de natuur ontwaakte langzaam uit haar slaap, terwijl een dunne nevel zachtjes oploste in de lucht.' Hier zie je van dichtbij de schoonheid van het ontwaken van de natuur, met het water van de Zuunvallei gehuld in een doorschijnend mistig gordijn.

Het belang van de bochten

De beelden van Marijke tonen ook hoe de Zuunbeek, een zijrivier van de Zenne, zich al kronkelend een weg baant door het glooiende landschap. Misschien herinnert de beek ons eraan dat de essentie van het leven zich zelden via de kortste weg openbaart, maar net in de bochten onderweg. Dit stukje natuur vertelt je eveneens hoe er uit de synergie tussen mens en dier heel wat moois kan ontstaan. Een team van vrijwilligers, gekend als de *koewachters*, zet zich dagelijks in voor het welbevinden van de runderen. Ze houden de kudde nauwlettend in de gaten en controleren of er geen enkel dier ontsnapt. Mocht dat toch gebeuren, dan brengen ze het veilig en wel terug naar de groep, zodat de dieren hun taak kunnen voortzetten: al

grazend meehelpen aan het behoud van dit unieke natuurgebied.

Het gras dat groener is

Philippe Dierkens van Natuurpunt Leeuwse Natuurvrienden is een van die vrijwilligers. Hij ziet erop toe dat er elke dag een koewachter naar de dieren gaat kijken. 'Af en toe ontsnapt er al eens een koe, omdat ze op zoek gaat naar gebieden waar het gras groener staat. Ja, ook bij de koeien is het gras soms groener aan de overkant... Dankzij onze WhatsApp-groep van 25 vrijwilligers kunnen

we snel ingrijpen en het dier terug naar het natuurgebied brengen.' In totaal zijn er een achttal koeien die worden ingezet om het natuurgebied in zijn oorspronkelijke staat te houden.'

'De sterkte van de Gallowayrunderen bestaat erin dat zij niet alleen gras, maar ook taaier groen, scheuten en struiken eten. Dat maakt dat zij de ideale partners zijn om de bebossing van dit natuurgebied tegen te gaan. Ze hebben bovendien weinig zorg nodig. Ze leven zeer zelfstandig. Ik vind het fantastische dieren.' Dierenvriend

Philippe waakt er over dat de runderen het goed hebben. 'De Gallowayrunderen leveren prachtig werk; in ruil krijgen ze een uitgestrekt gebied waar ze vrij kunnen rondlopen. Die vrijheid past perfect bij hun zelfstandig karakter. Ze hebben het dus zeker niet slecht getroffen hier bij ons in de Zuunvallei.' ●

Bekijk de volledige fotoreeks

Vlaanderen Feest in Brussel

Jonge rapper Yannish opent muziekfeest

Vlaanderen Feest in Brussel op 11 juli. Voor het uitgebreide programma van de Vlaamse feestdag steekt Brussel nadrukkelijk de hand uit naar de Rand. Eén van de artiesten die op de Grote Markt optreedt, is de jonge Brusselse rapper Yannish.

TEKST Michaël Bellon – FOTO Filip Claessens

Yannish – echte naam Yannick Lombaerts – is een geboren en getogen Nederlandstalige Brusselaar. Zijn muziecarrière begon met succes online en op sociale media. Met zijn eerste plaat *Zwart/Wit* vond hij definitief aansluiting bij de bloeiende hiphopscene. Deze zomer heeft hij verschillende concerten op het programma. Omdat hij op 11 juli ook nog naar het Limburgse Release Festival moet, is Yannish de eerste in de lange rij artiesten op de Grote Markt. Yannish scoorde al hitjes met nummers over Brussel, *BXL Anthem* (twee miljoen views op TikTok), en zijn favoriete voetbalclub Anderlecht *Bruxellois*. Ziet hij zichzelf als een ambassadeur van de stad? Yannish: ‘Ambassadeur vind ik een groot woord, maar ik vind het wel leuk om de stad te promoten. Als het gaat over het imago van Brussel elders dan heb je langs de ene kant veel mensen die sceptisch staan, langs de andere kant heb je dan bijvoorbeeld die rijke muziekscene.’

Zwangere Guy

Yannish is ondertussen ook student psychologie aan de VUB, en een linksvoetige voetballer die onlangs de overstap maakte van Ritterclub Jette naar BOKA United in Dilbeek. Hoe kwam muziek in zijn leven? ‘Ik luisterde altijd al naar muziek. Ik liep voortdurend rond

met mijn oortjes in. Ik luisterde veel naar rap uit Nederland, zoals van Boef of Josylvio. Mijn sound zit een beetje tussen Nederlandse en Belgische rap. Zwangere Guy was natuurlijk een inspiratie. Nederlandstalige rap blijft een niche, maar hij heeft getoond

“ Voor mijn teksten maak ik notities op mijn gsm, woordspelingen of dingen die ik meemaak als ik op de metro zit. Daarna is het knippen en plakken.

dat je er grote arena’s mee kan bespelen, en dat meer en meer mensen zich verbonden voelen met teksten die vaak diepgaan.’

Op zijn 16e begon Yannish eerst te rappen op YouTube beats. ‘Ik heb nooit op een academie gezeten, maar het zelf geleerd of van mensen rond mij zoals mijn muzikale

vriend Maty, die vroeger mijn buurjongen was. Voor mijn teksten maak ik altijd notities op mijn gsm – woordspelingen of dingen die ik meemaak als ik op de metro zit of aan het stappen ben. Daarna is het knippen en plakken om er een volledige tekst van te maken.’

Yannish’ boodschap voor andere jongeren is: ‘Als je zin hebt om muziek te maken, doe het. Als je er genoeg tijd in steekt, kan je je doelen bereiken. Die creatieve sfeer voel je in Brussel. Al is de muziekindustrie ook wel veranderd. Vroeger moest je aan je bekendheid werken door op te treden. Nu is het een beetje omgekeerd: ik had eerst veel volgers online; daarna moest ik een publiek opbouwen voor mijn shows.’

Twijfel in het hoofd

Tijdens die shows kan hij putten uit zijn kersverse EP *Zwart/Wit*. ‘Het is tof om af en toe een single te *droppen*, maar een echt project naar buiten brengen, is toch iets anders. Ik heb er hard aan gewerkt. *Zwart/Wit* slaat op

hoe het er soms aan toe gaat in mijn hoofd. De ene dag denk ik dat ik goed bezig ben, dat alles gaat lukken; het volgende moment begin ik te twijfelen. Iets wat andere jongeren zullen herkennen, op wat voor vlak dan ook.'

De reacties blijven niet uit. Yannish speelde in de AB al in het voorprogramma van Brihang. Wat waren tot nu toe de leukste concertervaringen? 'Onlangs kwam er na een show in Gent een groepje jongeren naar mij toe die zeiden dat ze echt veel naar mijn muziek luisterden. Dat zo horen, is toch iets anders dan online. Maar de release party van mijn EP tijdens de Stoemp-concertreeks in Brussel

was misschien toch het meest speciale. Een klein concert, maar iedereen zong mee.'

Welke nummers zullen het zeker goed doen op de Grote Markt? 'Sowieso *BXL Anthem* dat ik met Maty heb gemaakt. Ik denk ook aan *Zeg me*, dat veel *na na na's* in het refrein heeft en dat ik de mensen altijd laat meezingen. We werken met een redelijk groot team om de concerten voor te bereiden, er echt een verhaal van te maken, en veel energie in te steken. Niet altijd goed voor mijn stem, maar daar zal ik op 11 juli niet te lang bij stilstaan. Samen met mijn gastartiesten maak ik er een feestje van.' ●

Muntpunt en de Rand slaan handen in elkaar op Vlaamse feestdag

Muntpunt, het leer-, lees- en infopunt op het Muntplein in het centrum van Brussel, waar ook de bibliotheek is gevestigd, organiseert voor de Vlaamse overheid de Vlaamse feestdag op 11 juli. In samenwerking met een aantal partners, waaronder vzw 'de Rand' en de gemeenschapscentra.

Steven Decroos van Muntpunt: 'Wij zien de verbinding tussen stad en Rand op drie vlakken. Op het praktische vlak zullen we voor de mensen uit de Rand aangename manieren voorzien om op 11 juli naar Brussel te komen: met de Waterbus op het kanaal, met fietstochten en wandelingen richting stadscentrum. Daarnaast is er het inhoudelijke luik. We betrekken de centra uit de Rand bij het programma. Dat de coverband 16tons op de Waterbus speelt, is het resultaat van de samenwerking met GC de Kam. En dan is er het nieuwe communicatieplan, waarin een duidelijke focus ligt op de inwoners van Brussel, de Brusselbezoekers én de inwoners uit de Rand. RandKrant en RINGtv zijn partners in de communicatie.' De duidelijkere focus op Brussel en de Rand gaat samen met een scherpere formule in de stad zelf, waar de locaties van de feestelijkheden beperkt worden tot de Grote Markt, het Muntplein en het Brussels parlement. Decroos: 'De Grote Markt krijgt opnieuw een dagprogramma in plaats van alleen een

avondprogramma, met veel Vlaamse artiesten zoals Brussels Philharmonic Kids, Ella Ray, Yannish, Toerist le MC, en Cookies and cream. In tegenstelling met vroeger trekken we niet naar de AB maar presenteert AB op de Grote Markt de Floris Francis Arthur Band. Kobe Ilsen en zijn muzikale partner DJ Kenny Raes van Jukebox Heroes laten tussen de bands door, via QR-codes, het publiek plaatjes aanvragen.' De verbinding met het publiek is nog meer merkbaar in het Brussels parlement, waar wandelingen vertrekken die mensen prikkelen om anders naar de stad te kijken, en op het Muntplein, waar collectieven uit Brussel en de Rand inzetten op participatieve projecten. 'Denk aan een kunstwerk bestaande uit diverse expressievormen, aan podcast-opnames waar je een verhaal kan doen. Denk aan circusacts die je zelf kan oefenen of een klassieke kinderdisco, bodypaint of fotobooth. Maar ook aan interactieve installaties in de kermisfeer. Zo wordt een schietkraam interactief straattheater. Vanaf 20 uur zal er op het podium van het Muntplein muziek te horen zijn die zich meer op jongeren richt.' ●

ZA - 11 JUL
Vlaanderen Feest in Brussel
Verschillende locaties,
www.vlaanderenfeestinbrussel.be

45e Gordel

Vorig jaar vestigde de Gordel met 31.000 deelnemers een record sinds het evenement in de groene en Vlaamse Rand in een nieuw kleedje werd gestoken. In de nieuwe formule is het provinciedomein van Huizingen het vaste ankerpunt. Samen met de provincie Vlaams-Brabant en vzw 'de Rand' kiest de Gordel elk jaar een andere focusgemeente. Vorig jaar was dat Asse-Zellik, nu op 6 september is het Meise met de Plantentuin als ideaal decor. Het jaarthema: onthaasten, mentaal welzijn en natuur. Behalve voor sportieve uitdagingen, culturele ontdekkingen, culinaire verwennerij en familiale gezelligheid zorgt de Gordel dus ook voor onthaastingsactiviteiten. Denk aan een professionele tai chi-workshop in de Plantentuin. Harpisten, jazzmuzikanten, bellenblazers en circusartiesten zorgen voor sfeer. Blikvanger wordt de opening van de inheemse Floratuin aan de Pachthofsite. Optredens zijn er van Dries & De Belgen, Matthias Vergels & Het Nachtlawaai, en Bram & Lennert.

Huizingen zet daar Maksim Stojanac tegenover op het podium, en verdeelt het animatie-aanbod over vier zones in het domein, waar vier 'dorpjes' verrijzen in een sfeer geïnspireerd op de Efteling. Met circus, volksspele, disco en wetenschap als thema. En dan – uiteraard – is er het fietsen en het wandelen. Wie wil kan de Gordelklassieker van 100 km rijden. Er zijn de begeleide Gordelpelotons die vertrekken vanuit Huizingen en door de Plantentuin passeren. Vanuit Meise kan je in de Brabantse kouters fietsen, of er met de gravelbike op uit trekken. Vanuit Huizingen kom je langs proeverijen in brouwerij Oud Beersel en brouwerij Timmermans. Er is een Gordelcross en zelfs een kleutercross voor 4,5 jarigen. In Huizingen kan je wandelingen van verschillende afstanden doen. In de Plantentuin zijn er wandelingen van 5 km met mini-theaterstukjes van toneelgroep De Pieterman of uitleg over de plantenpracht. ●

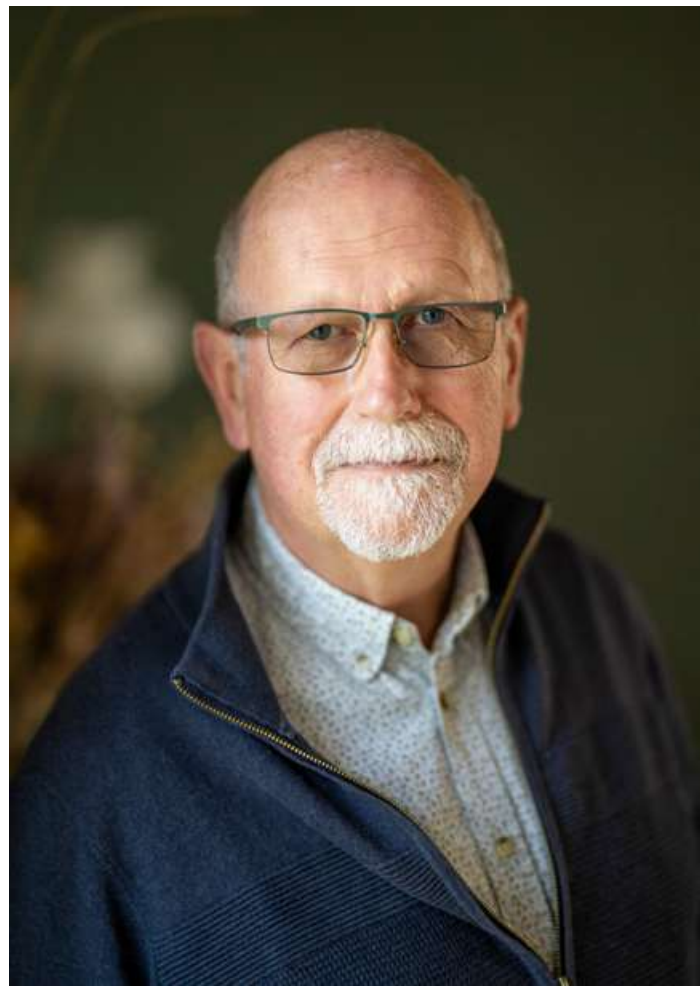
TEKST Michael Bellon – **FOTO** Tine De Wilde

Elke maand geeft een randbewoner de ketting door aan de volgende.

‘Veel mensen hebben nood aan een babbel’

Marc Demeyer (71) uit Mollem werd door Luc Robberechts aangeduid om de ketting voort te zetten. Demeyer is actief in verschillende verenigingen, heeft een hart voor cultuur en fietsen is zijn ding.

TEKST Joris Herpol – FOTO Filip Claessens

Marc Demeyer woont met zijn echtgenote Emilia Van der Straeten al meer dan 40 jaar net buiten het centrum van Mollem. Ze hebben vier kinderen en negen kleinkinderen. ‘De kinderen zijn allemaal buiten Mollem gaan wonen omdat het hier qua kostprijs toch moeilijk is geworden. Ze wonen in Lebbeke, Zellik, Halle en Opwijk. We gaan op bezoek wanneer het kan, dikwijls met de fiets. Fietsen is echt ons ding. Mijn vrouw met een gewone fiets, ik met een elektrische. Rechtover onze deur is een prachtige fietssnelweg aangelegd die ons rechtstreeks naar Asse leidt. Ook de boodschappen doen we met de fiets. Daarvoor zijn we eerder op Merchtem gericht dan op Asse.’

Sociaal contact

Demeyer is gepensioneerd en heel actief in het verenigingsleven. ‘Ik ben voorzitter van Samana Mollem-Bollebeek, het vroegere Ziekenzorg. We zijn met een vijftiental vrijwilligers die regelmatig alleenstaande mensen bezoeken die moeilijk te been zijn of chronisch ziek. Zo doen we een 120-tal adressen aan. Dat is best veel voor twee kleine dorpen als Mollem en Bollebeek. Het gaat om oudere mensen die echt nood hebben aan een babbel. Ze durven er niet altijd voor uitkomen, maar we voelen dat de nood aan sociaal contact groot is.’

Nieuwswaarde

‘Naast Samana ben ik ook actief in de parochie van Mollem. Ik ben lector in de kerk en sta samen met drie vrijwilligers in voor de lay-out van het plaatselijke parochieblad voor Merchtem, Mollem en Bollebeek. Het is veelal weekendwerk, maar we wisselen mekaar af. Elke week is er een parochieblad. Dat wordt hier bij ons nog veel gelezen. We hebben meer dan 500 gezinnen die

“Op zondagmiddag is de hele familie samen. Wanneer iedereen er is, gaat het toch om een 20-tal eters. Dat is druk maar beheersbaar.

erop geabonneerd zijn. We proberen elke week iets actueel met nieuwswaarde op de voorpagina te zetten. Mensen waarderen dat lokale nieuws.’

Demeyer is ook bestuurslid van de Cultuuraad van Groot-Asse. ‘Het bestuur telt een tiental leden, de algemene vergadering een honderdtal. Er zijn dan ook veel verenigingen in Groot-Asse. Met het bestuur bereiden we de agenda voor. De Cultuuraad geeft het gemeentebestuur advies over allerhande onderwerpen gelinkt aan het sociaal-culturele

leven. Denk maar aan het geven van nieuwe straatnamen of de tekst die op infoborden komt over een plaats of gebouw. Ook als er iets aan het Cultureel Centrum van Asse wordt gewijzigd, geeft de Cultuuraad advies. We hebben een grote zaal met een capaciteit van 500 toeschouwers. Dat is toch een vrij groot cultureel centrum. Zelf hebben wij ook een abonnement op voorstellingen in het CC Asse en gaan een zestal keren per jaar naar een voorstelling. Hier wordt ook veel en gevarieerd geprogrammeerd. CC Asse heeft echt een topaanbod. De gemeente investeert hier dan ook heel wat middelen in.’

De lange tafel bij ons thuis

Echte toekomstplannen heeft het echtpaar niet. ‘Of toch: bezig zijn met de kleinkinderen. Op woensdagmiddag komen er een stuk of vier naar ons. De kleinkinderen zijn ook steeds welkom bij ziekte, verlofdagen, pedagogische studiedagen, enzovoort. Op zondagmiddag is de hele familie samen. Wanneer iedereen er is, gaat het toch om een 20-tal eters. Dat is druk maar beheersbaar. We passen graag op hen. We gaan door zoals we nu bezig zijn, zolang we kunnen.’ ●

Lees meer artikels uit deze reeks

LANGS DE GRENS

De Schapenweg/Allée des Moutons (Vilvoorde - Neder-Over-Heembeek)

Een raar beestje, deze weg. Hier lijkt de grens precies wat ze moet zijn: stad wordt landelijk, het weefsel rafelt uit. Maar schapen dwalen en de weg geeft zich niet gewonnen. Verderop neemt de Romeinse steenweg het stokje over, kilometers lang de trouwe begeleider van de grens. En ter hoogte van UZ Jette duikt de Schapenweg plots weer op om nog een stukje grens in te pikken, voor die verdwijnt in het Laarbeekbos. In het Frans is meteen duidelijk dat het over een ander schaap gaat: de Allée wordt Chemin des Moutons.

Duo's gaan in dialoog over wat het leven brengt en hoe dat zo komt.

'Het leven kan grillig zijn'

Karen Celis en Lore Sleeckx. Twee vrouwen, twee generaties, één gedeelde passie: politiek. Omdat ze geloven in de maakbaarheid van onze samenleving. 'Politiek kan mensen maken of kraken.'

TEKST Nathalie Dirix - FOTO Tine De Wilde

Hoe zou jij jezelf als kind beschrijven?

Lore Sleeckx: 'Mocht je die vraag aan mijn ouders stellen, zouden ze zeker zeggen dat ik koppig was. Ik herinner me nog hoe ik juf speelde met mijn knuffels. Zij waren mijn leerlingen. Wat ik overdag op school leerde, legde ik 's avonds aan hen uit. Mijn knuffels moesten zelfs toetsen maken. En mijn lievelingen kregen natuurlijk de meeste punten.' *(lacht)*

Karen Celis: 'Dat klinkt als een prima voorbereiding op mijn job. *(lacht)* Mijn jeugd speelde zich af op het platteland. Het was een tijd waarin er nog veel vrijheid was. Kinderen hadden toen nog geen overvolle agenda's met allerlei activiteiten. Wij trokken erop uit en gingen op avontuur. In die tijd was er nog ruimte om je te vervelen. Een ideale voedingsbodem voor nieuwe ideeën. Dankzij die periode heb ik op mijn creativiteit leren vertrouwen. In de leegte kunnen mooie dingen ontstaan.'

Hoe is jouw interesse voor politiek ontstaan?

Sleeckx: 'Dat was een geleidelijk proces. Het begon op lokaal niveau, toen ik in het derde middelbaar lid werd van de leerlingenraad. Een paar jaar later werd ik bestuurder en voorzitter van de Vlaamse Scholierenkoepel. Op mijn 16e trok ik naar Brussel om de stem van Vlaamse scholieren te vertolken. Daar leerde ik hoe belangrijk het is om politici mee te krijgen in je verhaal. Zij zitten tenslotte aan de knoppen.'

Kun je een voorbeeld geven van een van je strijdpunten?

Sleeckx: 'Een maximumfactuur voor alle onderwijsrichtingen blijft voor mij een

belangrijk punt. In sommige richtingen, vooral die met heel wat praktijk, lopen de kosten snel op. Dat is moeilijk te verantwoorden, wil je onderwijs voor iedereen toegankelijk houden. Het blijft nog steeds een strijdpunt voor de Scholierenkoepel. Jammer genoeg hebben we het nog niet kunnen realiseren.'

Celis: 'Dat het thema nog steeds op de agenda staat, is op zich al een verwezenlijking. Vaak meten we succes af aan concrete resultaten, maar een thema levend houden is ook een vorm van succes. Door jullie punt telkens

“ De politiek en onze samenleving zijn maakbaar. Veel mensen gaan er te snel van uit dat de dingen zijn zoals ze zijn en altijd zo zullen blijven. – Karen Celis

opnieuw onder de aandacht te brengen, hebben jullie misschien al kunnen voorkomen dat de maximumfactuur verder oploopt.'

Sleeckx: 'We hebben het bewustzijn bij politici over een aantal thema's kunnen vergroten. Uit een bevraging van 20.000 leerlingen, bleek duidelijk dat ze meer aandacht willen voor welzijn, racisme en de manier van lesgeven. Die bevindingen hebben we via het memorandum van de Scholierenkoepel aan politici overgemaakt. Zo'n dossier kunnen ze niet zomaar negeren. Als je het zo bekijkt, hebben we inderdaad iets bereikt.'

Wanneer is jouw passie voor politiek boven komen drijven?

Celis: 'Op latere leeftijd. Ik kom uit een apolietiek gezin. Mijn ouders hadden geen

interesse in politiek. Zelf was ik gefascineerd door vrouwen in de geschiedenis. Ik kom uit een familie van vrouwen die tijdens de oorlog in het verzet gingen en naar kampen werden gedeporteerd. Dat verleden inspireerde mij om geschiedenis te studeren.'

'Mijn eerste job als historica was het samenstellen van een tentoonstelling voor het Algemeen Rijksarchief over vrouwen in tijden van oorlog en conflict. Miet Smet, toen minister voor gelijke kansen, financierde het initiatief. Tijdens de opening vroeg ze mij of ik niet als speechschrijver op haar kabinet wilde werken. Ze had iemand nodig die teksten over 50 jaar stemrecht voor vrouwen kon schrijven. Zo rolde ik bijna per toeval de politiek in. Op haar kabinet raakte ik steeds meer gefascineerd door vrouwen in de politiek.'

Hoe was het om voor Miet Smet te werken?

Celis: 'Wat mij aan haar intrigeerde, was dat ze helemaal niet voldeed aan het stereotiep beeld van de zachte, empathische vrouw. Zij was een keiharde werkster die op tafel durfde kloppen en zei waar het op stond. Zij leerde me dat gelijkheid nooit als vanzelfsprekend mag worden beschouwd.'

Vandaag geef jij les aan studenten politieke wetenschappen. Wat is het belangrijkste inzicht dat je hen wil meegeven?

Celis: 'De politiek en onze samenleving zijn maakbaar. Veel mensen gaan er te snel van uit dat de dingen zijn zoals ze zijn en altijd zo zullen blijven. Maar wie zegt dat de manier waarop wij verkiezingen organiseren, regeringen vormen, politici met elkaar samenwerken, niet anders kan? Al die processen zijn veranderbaar. Je kunt mechanismen ontwikkelen om echte verandering te realiseren. Ja, het vergt geduld en koppigheid om de maximumfactuur erdoor te krijgen, maar het loont de moeite om zo'n veranderingsproces in beweging te krijgen. Dit is mijn overtuiging, maar ik moet toegeven dat de huidige crisis mij soms moedeloos maakt. Er komt ontzettend veel op ons af. We staan

KAREN CELIS

- Professor politieke wetenschappen aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB)
- Doet onderzoek naar democratie, politieke vertegenwoordiging en ongelijkheid, met focus op gender, etnische diversiteit en sociale ongelijkheid
- Is actief betrokken bij het publieke debat over democratische vernieuwing en gelijke kansen
- Mede-auteur van onder meer *Vrouwen vertegenwoordigd, Wetstraat gekraakt?*, *Economie feministisch bekeken*, *Gegenderd onderwijs*

voor enorme uitdagingen: de opwarming van de aarde, de geopolitieke spanningen, de macro-economische volatiliteit, de stijgende ongelijkheid.'

Is het daarom niet des te belangrijker dat we beseffen dat we dingen kunnen veranderen?

Celis: 'Absoluut. Mochten we bijvoorbeeld wetten hebben om de techindustrie beter onder democratische controle te brengen, zouden we vandaag in de Verenigde Staten niet zo'n sterke verwevenheid tussen grootkapitaal en politieke macht zien. Een ontwikkeling die de democratie wereldwijd bedreigt. Je kunt én moet de economie tot op zekere hoogte politiek sturen, zodat ze de democratie niet ondermijnt.'

Als Europees jongerenvertegenwoordiger van de Vlaamse Jeugdraad probeer jij om Europese politici te sturen. Wat drijft jou?

Sleeckx: 'Ik geloof in de maakbaarheid van de samenleving. Wij jongeren zijn de toekomst. Het is aan ons om onze stem te laten horen in het publieke debat. Veel jongeren beseffen onvoldoende dat politiek geen ver-van-mijn-bed-show hoeft te zijn.

Het is aan ons om politici te benaderen en te beïnvloeden. Ik zie het als mijn taak om Europese politici inzichten over de noden van hedendaagse jeugd mee te geven die anders niet tot bij hen zouden komen. Natuurlijk hoop ik dat mijn contacten met politici meer opleveren dan een leuk fotootje op Instagram. Na een gesprek wil je vooral dat er iets mee gebeurt.'

Wat is de voornaamste boodschap die je politiekers wil meegeven?

Sleeckx: 'Onderschat niet hoe betrokken jongeren zijn bij wat er in de wereld gebeurt. Ze volgen de geopolitieke situatie meer dan je denkt en ze maken zich zorgen. Te vaak merk ik dat er op een negatieve manier naar jongeren wordt gekeken. Alsof wij een generatie zijn die constant naar domme TikTok-filmpjes kijkt en zelfvoldaan in onze bubbel zit. Niets is minder waar. We zijn veel geëngageerder dan velen denken.'

'Ik ben geen voorstander van het verbod op sociale media voor jongeren. We leven nu eenmaal in een digitale wereld. Je kunt jongeren maar beter leren omgaan met die realiteit dan hen ervan af te schermen. Zij hebben recht op bescherming tegen fake news, maar ook op informatie. Dat ik vandaag met

jongeren van over de hele wereld over allerlei thema's informatie kan uitwisselen, heb ik te danken aan sociale media. Zij verruimen mijn blik.'

Celis: 'Daarom zei je iets heel belangrijk: de terugkoppeling van politici naar de burger. In ons politiek bestel ligt vandaag veel nadruk op de burger een stem geven en meningen uiten. Samenvat: op voice. Denk maar aan het parlement, de plek waar politici het woord nemen (*parler*). Maar minstens zo belangrijk zijn mechanismen waarmee je aandachtig naar de burger luistert, laat merken dat je hem hebt gehoord en te kennen geeft dat je opvolging geeft aan het gesprek.'

In welke mate zie jij een verband tussen de manier waarop er aan politiek wordt gedaan en het geluksgevoel van burgers?

Celis: 'Ik kan mij niet meteen een specifiek onderzoek over dit onderwerp herinneren, maar ik kan mij voorstellen dat landen met een begrotingsoverschot – die bestaan ook – een streepje voor hebben. Geluk floreert in een samenleving die de burger als zorgzaam en fair ervaart. Vandaar het belang van toegankelijke gezondheidszorg, degelijk onderwijs en goed georganiseerde kinderopvang. Een land dat hoog scoort op geluk en welzijn van zijn burgers is Finland. Misschien speelt hun veelvuldig saunagebruik ook een rol.' (*lacht*)

Sleeckx: 'Als vertegenwoordigster van Europese jongeren kom ik in contact met collega's uit Oekraïne of Wit-Rusland. Als ik zie met welke zorgen zij te maken hebben, besef ik maar al te goed wat voor geluksvogels wij zijn. Opgroeien als jongere in een oorlogssituatie is een helse ervaring. Het verhaal van een van mijn Wit-Russische collega's schokte mij enorm: zij zat ondergedoken in Parijs omdat ze vanwege haar engagement in de jeugdraad door het Wit-Russische regime als vijand werd aanzien.'

Celis: 'Jouw voorbeelden tonen aan hoe de politiek het leven van mensen kan maken of kraken.'

Hoe ervaar jij op dit moment jouw eigen geluksgevoel?

Sleeckx: 'Ik beschouw mezelf als bevoorrecht om in België geboren te zijn. Ook

- ⊕ omdat ons land met al die internationale instellingen echt *the place to be* is om besluitvorming te beïnvloeden. (*lacht*) Dat ik de kans krijg om te studeren, maakt mij gelukkig. Ik zie dat niet als vanzelfsprekend.’
- Celis:** ‘Ik herken de geluksingrediënten van Lore. Ik voel mij geprivilegieerd dat ik mij in een academische omgeving onder veel briljante geesten mag bewegen. Niet dat ik elke dag fluitend door de gangen loop – het is een harde, competitieve wereld – maar hij biedt je wel de kans om je horizon te verruimen. Momenteel zit ik in een levensfase die geluk aantrekt. Toch ben ik mij ervan bewust dat dit op elk moment kan keren. Het leven kan grillig zijn.’

Hoe beleef je de momenten waarop het leven niet meezit?

Celis: ‘Gelukkig ben ik tot nu toe gespaard gebleven van zware gezondheidsproblemen. Hoe ik daarmee zou omgaan, weet ik niet. Over het algemeen ben ik iemand die problemen radicaal aanpakt. Geleidelijk dingen veranderen, ligt niet in mijn aard. Een bladzijde omslaan en voor een drastische verandering gaan, past beter bij mijn karakter.’

Sleeckx: ‘Mijn grootouders en drie overgrootouders leven nog. Ik houd mijn hart vast voor de dag dat ze er niet meer zullen zijn. Ik heb het heel moeilijk met de dood, vooral met het onherroepelijke einde,

waarop alles voorgoed voorbij is. Die gedachte vind ik vreselijk.’

Celis: ‘Bij ons klopte de dood vorig jaar aan, toen we de oudste zoon van mijn man verloren. Een mooie, getalenteerde jongeman van 35, die het leven heeft gelost. Zulke klappen zijn nauwelijks te verwerken. Een radicale aanpak biedt geen soelaas tegen de dood. Ziekte en het verlies van dierbaren zijn de grootste uitdagingen waarvoor het leven ons plaatst.’

Welke ontmoetingen hebben jou tot nu toe gevormd?

Sleeckx: ‘In het middelbaar moedigde een leerkracht lichamelijke opvoeding mij aan om deel te nemen aan de leerlingenraad. Hij geloofde in mij en wakkerde daarmee het engagement en de ondernemingszin, die in mij verscholen zaten, aan. Zonder dat duwtje zou ik vandaag waarschijnlijk geen jongerenvertegenwoordiger zijn en had ik waarschijnlijk ook geen politieke wetenschappen gestudeerd.’

Celis: ‘Ambitie wordt vaak gevoed door mensen die het talent in jou zien. Ik voel me aangetrokken tot mensen met een *savoir-vivre*. Zij vullen mij goed aan. Zelf sta ik heel plichtsbewust in het leven. Hard werken is mijn credo waardoor ik eerder focus op overleven dan op echt leven. Daarom match ik goed met mensen die het leven met schwing omarmen.’

Hoe kijk je naar de huidige staat van de democratie?

Sleeckx: ‘Veel jongeren verliezen hun vertrouwen in onze instituten en in de democratie. De teleurstelling in Europese politici is groot, vooral omdat ze vaak aan de zijlijn blijven staan en onrechtmatige oorlogen laten gebeuren. Dat is moeilijk te begrijpen. Vergeet niet dat jongeren vandaag via het internet voortdurend geconfronteerd worden met gruwelijke beelden van die conflicten.’

Celis: ‘De autocratisering in de wereld neemt toe. Dat is duidelijk. Vandaag leven er meer mensen in een autocratie dan in een democratie. Toch geloven nog steeds veel mensen in democratie, alleen niet in de manier waarop ze in de praktijk wordt omgezet. Het positieve nieuws is dat je

“ **Onderschat niet hoe betrokken jongeren zijn bij wat er in de wereld gebeurt. Ze volgen de geopolitieke situatie meer dan je denkt en ze maken zich zorgen.**

– Lore Sleeckx

LORE SLEECKX

- Jongerenvertegenwoordiger en voormalig voorzitter van de Vlaamse Scholieren-koepel
- Verdedigt standpunten van scholieren in het debat over het Vlaams onderwijsbeleid
- Vertegenwoordigt Vlaamse jongeren op Europees niveau en brengt hun standpunten rechtstreeks in bij Europese beleidsmakers

democratie kunt vernieuwen, want factoren zoals politici en politieke instellingen kun je veranderen.' (lacht)

'De manier waarop democratie vandaag functioneert, is achterhaald. We hebben een gigantische nood aan een vernieuwde en creatieve invulling van het democratische concept. Een parlement kan anders werken. Waarom zou het geen plek kunnen zijn waar burgers en jongeren in al hun diversiteit gehoord worden, en waar politici daadwerkelijk rekenschap aan hen moeten afleggen?'

Hoe kijken jullie naar de diversiteit die de Vlaamse Rand en Brussel typeert?

Sleeckx: 'Ik groeide op in Merksem, in een heel diverse omgeving. Voor mij is het normaal om bevriend te zijn met mensen uit allerlei culturen. Ik kijk naar diversiteit als een realiteit die mijn blik op de wereld en het leven verruimt. Ik zie niet hoe je tegen diversiteit zou kunnen zijn. Daarom hou ik zo van Brussel. Jammer dat veel mensen zo negatief naar onze hoofdstad kijken.'

Celis: 'Ik zie diversiteit ook als een gegeven én als een meerwaarde. De vraag is hoe je van diversiteit tot inclusie komt. Je wilt niet alleen een diverse, maar ook een inclusieve samenleving. Die beweging vergt veel werk en correcties op bestaande machtsdynamieken.'

Hoe kunnen we tot meer inclusie komen?

Celis: 'Door met meer openheid met elkaar in gesprek te gaan. Het is door te praten en moeilijke zaken te benoemen dat je barrières kunt doorbreken.'

Wat houdt Levenskunst voor jou in?

Celis: 'De grootste uitdaging bestaat erin om fris, creatief en dynamisch te blijven en niet in routines te vervallen. Durf formats te doorbreken, durf te leven op een manier die bij jou past. Het zal je gelukkiger maken. Het is een levensinzicht dat ik zelf pas op latere leeftijd ben gaan toepassen.'

Sleeckx: 'Voor mij heeft Levenskunst veel te maken met het juiste evenwicht tussen inspanning en ontspanning. En: vergeet vooral niet met jezelf te lachen. Dat werkt ontzettend verlichtend.' ●

WAT IS ER VAN DE RAND?

Rand voor 75 procent vrijgesteld

Inhaalbeweging sociale woningen

Op 3 april besliste de Vlaamse regering dat er tegen 2042 50.000 sociale woningen gebouwd moeten worden, eventueel nog verhoogd tot 56.000.

45.000 panden moeten gerealiseerd worden via het nieuwe verplichte Bindend Sociaal Objectief (BSO) dat de Vlaamse regering de gemeenten oplegt en 5.000 tot 11.000 woningen door gemeenten die meer willen doen dan het verplichte BSO. Het vorige BSO liep af op 31 december 2025. Bovenop het nieuwe BSO geldt er voor gemeenten, die in de periode 2009-2025 hun opgelegde doelstellingen niet haalden, een zogenaamde Specifieke Inhaalbeweging (SIB) met het aantal sociale huurwoningen dat in die periode niet-gerealiseerd werd. De 19 randgemeenten en Halle worden voor minstens 75 procent vrijgesteld van deze specifieke inhaalbeweging. Het aantal te realiseren sociale woningen in het nieuwe BSO blijft onverminderd gelden.

Vlaams minister Hans Bonte (Vooruit), bevoegd voor Wonen, motiveerde deze specifieke maatregel voor de Vlaamse Rand in het parlement door te verwijzen naar het feit 'dat de schaarste aan gronden er tot een zeer complexe, moeilijke situatie leidt.'

'Deze gemeenten kunnen beargumenteren waarom het niet realistisch is om de achterstand volledig weg te werken. Ze kunnen voor deze achterstand een vrijstelling bekomen. Ik denk dat dat redelijk is. De ambitie moet ook voor deze gemeenten zijn om het nieuwe BSO maximaal te realiseren. Dat betekent dat daar wellicht meer dan elders overleg nodig zal zijn met lokale verantwoordelijke instanties.' Bonte verwees

hierbij tevens naar andere reeds genomen maatregelen om de woonpolitiek van lokale besturen te ondersteunen zoals het Agentschap voor Woon- en Zorginfrastructuurbeleid voor Vlaams-Brabant (Vlabinvest) en het decreet Wonen in Eigen Streek (WIES).

Het BSO legt ook de randgemeenten tot 2042 vrij forse aantallen nieuw te realiseren sociale woningen op. Asse moet er 360 bouwen (64 in het kader van de specifieke inhaalbeweging), Beersel 217 (43), Dilbeek 478 (95), Drogenbos 116 (12), Hoeilaart 93 (14), Kraainem 160 (92), Linkebeek 52 (19), Machelen 192 (67), Meise 258 (193), Merchtem 253 (111), Overijse 288 (159), Sint-Genesius-Rode 219 (129), Sint-Pieters-Leeuw 504 (132), Ternat 159 (34), Tervuren 157 (39), Vilvoorde 525 (0), Wemmel 304 (118), Wezembeek-Oppem 31 (0), Zaventem 391 (72). Halle, dat eveneens van de vrijstelling geniet, moet er 564 (90) bouwen. Burgemeester Eva Platteau (N-VA) van Halle liet in de media verstaan dat dit aantal onhaalbaar is. Dit leidde in de Halse gemeenteraad tot een fel debat. Op voorstel van oppositieraadslid Marc Snoeck (Vooruit) werd beslist om grondig te onderzoeken waar er nog mogelijkheden zijn om bijkomende sociale woningen te realiseren. Halle besliste ook de vrijstelling voor de inhaalbeweging (90 woningen) aan te vragen. ●

TEKST Luc Vanheerentals - **FOTO** Filip Claessens

Guy Uyttebroeck (66) gaat met pensioen **‘Kunst en cultuur zet jongeren aan tot nadenken’**

Wie nog nooit in Destelheide in Dworp heeft verbleven, heeft waarschijnlijk een gat in zijn cultuur. Nu staat het vormingscentrum aan het begin van een nieuw begin. ‘Door veel te luisteren en een generalist te zijn, kan ik Destelheide en Hanenbos met een gerust hart achterlaten in de handen van een warm en geolied team’, zegt Guy Uyttebroeck.

TEKST Anne Peeters – FOTO Filip Claessens

Na 31 jaar neemt Guy Uyttebroeck afscheid als directeur van Destelheide, Centrum voor Jeugd, Kunst & Creatie, en Hanenbos, Centrum voor Jeugd, Natuur & Avontuur. Hij blikt tevreden terug op die tijd, met een ‘verborgen agenda die werkelijkheid werd’, de kracht van kunst voor jongeren en het achterlaten van een warme organisatie in de Vlaamse Rand. Meer dan drie decennia aan het roer: tijd voor een terugblik.

Herinner je je eerste dag bij Destelheide nog? Hoe zag de visie voor dit centrum eruit in het begin van de jaren 90 vergeleken met vandaag?

‘Het was 1 januari 1995. Destelheide was een puur receptief centrum; de educatieve dienst was na de oliecrisis van de jaren 70 en de daaropvolgende economische crisis verdwenen. Mijn ‘verborgen agenda’ was om de inhoudelijke kunst- en cultuureducatie, waarvoor het centrum in 1971 oorspronkelijk was gebouwd, terug te brengen. Vandaag is die visie volledig gerealiseerd. We zijn opnieuw een plek waar artistieke creatie centraal staat.’

In drie decennia heb je duizenden jongeren en kunstenaars zien passeren. Wat is het moment of het project dat het meeste is bijgebleven?

‘Ik ben bijzonder trots op de heropleving van onze artistieke missie vanaf 2004, met de start van onze expo’s en residenties. Maar ook de grootschalige renovaties van de afgelopen jaren zijn me dierbaar. Het moment dat we de slaapinfrastructuur eindelijk konden vervangen, na jarenlang overleggen met verschillende ministers, was cruciaal voor de toekomst van het centrum.’

Destelheide staat bekend om de bijzondere architectuur en de link met het groen. Hoe heb je het evenwicht bewaard tussen het behouden van de eigenheid en de nood aan vernieuwing, zoals het nieuwe slaapblok?

‘Bij het masterplan hanteerden we een strikt dogma: de buitenkant van de gebouwen van Paul Felix was heilig. De architectuur is zo uniek dat we die absoluut wilden behouden. De vernieuwing zat binnenin en in het

landschap. We hebben bijvoorbeeld het zicht op de vallei hersteld en de natuurlijke heidevegetatie – Destelheide heeft zijn naam niet voor niets – is weer gestimuleerd, waardoor de gebouwen nu veel beter tot hun recht komen. Je wandelt hier zo het Hallerbos in.’

In de vacature voor jouw opvolger werd gezocht naar een ‘verbindende leider’ die cultuur, natuur en jeugdwerk samenbrengt. Hoe heb jij die drie werelden in de afgelopen 30 jaar met elkaar verbonden?

‘Vooral door veel te luisteren en een generalist te zijn. De troef van Destelheide en Hanenbos is de complementariteit. In Hanenbos focussen we op natuur en avontuur voor de jongsten; in Destelheide ligt de nadruk op kunst voor de oudere jeugd. Die werelden praten met elkaar via ons personeelsteam, dat met hart en ziel een gedeeld DNA aan een warme, respectvolle organisatie werkt.’

Destelheide is méér dan een jeugdverblijf, het is een vormingscentrum. Waarom is die focus op artistieke expressie voor jongeren volgens jou vandaag nog belangrijker dan toen je begon?

‘In een wereld van sociale media en vervlakking is kunst een noodzakelijke prikkel. Het brengt jongeren tot reflectie en het vormen van een eigen mening die verder gaat dan een TikTok-video. In een museum is de drempel vaak hoog, maar hier wandelen ze tussen de kunstwerken. Dat verbreedt hun horizon en is essentieel voor hun persoonlijke ontwikkeling.’

Hoe belangrijk is de specifieke ligging in de groene Rand rond Brussel voor de magie van Destelheide?

‘Die locatie is allesbepalend. We liggen op een groene as van het Zoniënwoud naar het Hallerbos, letterlijk op de taalgrens. Er wordt wel eens gezegd dat Destelheide een soort vrijstaat is in de Vlaamse Rand, een plek waar jongeren uit Brussel en elders ademen in het groen. Het behoud van het Vlaamse karakter in deze regio, in goede samenwer-

king met de lokale besturen, is altijd een prioriteit geweest.’

De nieuwe directeur staat in voor zowel Destelheide als Hanenbos. Hoe zie jij de wisselwerking tussen deze twee unieke centra en de toekomst ervan?

‘Al sinds de fusie in 2018 vormen we één team met één personeelsdienst. Dat is een enorme meerwaarde. We bedienen nu de volledige breedte: van natuurbeleving voor 6-jarigen in Hanenbos tot diepgaande artistieke trajecten voor 25-jarigen in Destelheide. Mijn opvolger krijgt een geoliede machine in handen die de kruisbestuiving tussen cultuur en natuur verder kan uitbouwen, met een ronduit fantastisch team om dat te doen.’

Als je één stempel zou moeten noemen die je op Destelheide hebt gedrukt, welke zou dat dan zijn?

‘Goh, ik noem het liever een gezamenlijke prestatie van het hele team: het feit dat Destelheide weer een ziel heeft. Dat de jongeren die hier verblijven op een ongedwongen wijze in contact komen met kunst en cultuur. Dat we weer op de artistieke kaart staan en artiesten zelf vragen om hier te mogen komen in plaats van omgekeerd. En natuurlijk de warme organisatie die we zijn geworden, voor zowel het personeel als de gasten.’

Destelheide en Hanenbos zijn een deel van je DNA geworden. Hoe moeilijk is het om straks de sleutels van deze creatieve vrijplaats over te dragen?

‘Eigenlijk niet moeilijk. Ik ben mentaal voorbereid en blijf zelfs nog enkele maanden coachen om een zachte overgang te garanderen. Ik kon eigenlijk al met pensioen zijn, maar heb twee extra jaren gekregen als cadeau om de renovaties en het nieuwe beleidsplan af te ronden. Ik laat het met een gerust hart achter.’

Wat gaat Guy Uyttebroeck doen op de eerste maandagochtend dat hij niet naar Dworp moet rijden?

‘Ik zal mij zeker niet vervelen. Ik heb al een hele tijd een engagement opgenomen in de

Stichting en Huis Kurt Defrancq nabij Gent. Kurt – die je misschien wel kent als Vlaamse acteur uit bijvoorbeeld *Chantal* – is een goede vriend. Samen met hem, en nog een aantal andere mensen, werken we daar aan een project om oudere kunstenaars de kans te geven om te blijven creëren, te blijven scheppen, zelfs als hun gezondheid achteruitgaat. In het prille begin dachten we hier in Destelheide een soort woonzorgcentrum voor oudere kunstenaars op te zetten, maar daarvoor was het masterplan al te ver gevorderd. Er waren te veel tegenargumenten. In plaats daarvan zijn we gaan samenwerken met een woonzorgcentrum in Baarle. Je had het WZC, een bibliotheek die een nieuwe invulling moest krijgen, een pastorie en kerk die vrijkwamen,... Na de verbouwingen zullen de kunstenaars de nodige ateliers kunnen gebruiken. We krijgen er 30 assistentiewoningen ter beschikking. Steeds meer zie ik in hoe waardevol dat is. Ik zie het als een soort aanvulling op Destelheide. Het is een logisch verlengstuk van wat ik hier heb gedaan: een plek creëren waar kunst en menselijkheid elkaar ontmoeten.’ ●

Afscheidscadeau

Over een warm team gesproken. Als afscheidscadeau koos Guy Uyttebroeck voor iets wat hij kon delen, met name een bijzondere expo in ‘zijn’ Destelheide. De titel van de expo, samengesteld onder het curatorschap van Willem Elias, is veelzeggend: *Ontkoppelingen* verwijst naar loslaten, afronden en tegelijk het aangaan van nieuwe verbindingen. Er zal werk te zien zijn van kunstenaars die de voorbije 30 jaar een rol speelden in Destelheide en nauw verbonden zijn met het parcours van Guy als directeur. Een artistiek erbetoon én een persoonlijke terugblik.

VANAF 18 SEP

Ontkoppelingen

Dworp, Destelheide, 02 380 39 15

PORTRETTE – GEMENGDE GEVOELENS

FAVORIETEN VAN

Irina Naji

MOOISTE PLEK

IN PALESTINA

De kustlijn van Gaza.

FAVORIET GERECHT

Maqluba (mix van rijst, groenten en vlees).

MOOISTE HERINNERING

AAN PALESTINA

De gastvrijheid van de mensen.

Toeval of niet: in het Russisch betekent Irina vrede, harmonie en rust.

Kunst als antidotum

Schilderen is haar uitlaatklep. 'Schilderen is veel meer dan een hobby, het is mijn werk, mijn leven.' In de woonkamer hangen meerdere recente schilderijen. Op een van de werken staan zeven Palestijnse vrouwen afgebeeld, gehuld in kleurrijke traditionele gewaden. Op hun hoofd dragen ze olijven, druiven, bloemen, sinaasappels en graan. 'Die attributen symboliseren de vruchtbaarheid van hun land. Ik gebruik felle, levendige kleuren omdat ik wil tonen dat Palestina, ondanks jarenlange bombardementen, nog steeds leeft. Levenlustige Palestijnse vrouwen op doek zetten, is mijn manier van verzet.'

In een boek met haar schilderijen springt het werk met dansende Palestijnse kinderen in het oog. De aandacht gaat meteen naar een dansend jongetje met een geamputeerde arm. 'Zijn dans is een ode aan het leven en toont dat levenslust sterker is dan vernietiging en verlies.'

Blijven dromen

De woorden van Naji maken des te meer indruk als je weet dat haar echtgenoot de voorbije jaren twee broers en een zus verloor tijdens Israëlische bombardementen. 'Het zijn moeilijke tijden. Je voelt je zo machteloos ten aanzien van al dat brute geweld. Veel mensen in het Westen weten niet wat oorlog is; mijn man en ik hebben het meegemaakt. Wij weten hoe verwoestend en mensonterend het is. Hoewel ik steeds meer een afkeer van politiek krijg, blijf ik hopen dat regeringen oplossingen zullen vinden. Is dat een droom? Misschien. Maar we moeten blijven dromen. Als we niet dromen, leven we niet. En laten we in afwachting van betere tijden elkaar helpen. In de kleine en grote dingen.'

Naji geeft alvast het voorbeeld. Met haar schilderijen steekt ze zowel de Palestijnen als zichzelf een hart onder de riem. Daarnaast ondersteunt ze haar kinderen en de bewoners van een woonzorgcentrum in Halle door hen enkele keren per maand de basisprincipes van yoga aan te leren. ●

Elkaar helpen in afwachting van betere tijden

'Ik ben een Palestijnse kunstenares', zegt Irina Naji met nadruk en op een toon die je vertelt dat ze een statement wil maken. Dat doet ze eveneens met de talloze schilderijen van Palestijnse vrouwen die in haar appartement in Halle vorm krijgen.

TEKST Nathalie Dirix – FOTO Filip Claessens

Acht jaar geleden verliet Irina Naji Palestina, samen met haar echtgenoot. 'Ik heb er 24 jaar gewoond. De oorlogen die we meemaakten, lieten diepe sporen na. Toch was dat niet de belangrijkste reden om naar België te komen. Twee van onze vier kinderen, die in Duitsland hebben gestudeerd, hadden zich hier gevestigd. Mijn man en ik wilden dichtbij hen zijn', vertelt Naji, die voor de gelegenheid een traditionele Palestijnse outfit met kleurrijke accenten draagt.

Vredesduif

Naji werd in Rusland geboren. Daar leerde zij

aan de academie van Sint-Petersburg haar Palestijnse echtgenoot kennen. Ze studeerden er allebei binnenhuisarchitectuur, werden verliefd en verhuisden in 1994 naar Palestina. Of het haar zwaar viel om vierentwintig jaren later opnieuw de koffers te pakken en naar een ander land te verhuizen? 'De overgang naar het Belgische leven verliep vrij moeiteloos. Onderschat niet hoe zwaar het leven in Gaza is. We kampten voortdurend met elektriciteitsproblemen, maakten mee dat ons huis werd vernield. Als je dan aankomt in een land zoals België, waar vrede en rust heersen, pas je je makkelijk aan. Pas wanneer je oorlog hebt gekend, besef je hoe kostbaar vrede is.'

Frans-Vlaanderen

Waar de grens een scheidslijn wordt

Godewaersvelde, Belle, Noord- en Zuytpeene, Kassel: de namen klinken vaag bekend. Het zijn dorpen in Frans-Vlaanderen, het noordwestelijke deel van het Departement du Nord in Frankrijk dat na annexatie door Lodewijk XIV aan het einde van de 17e eeuw van de rest van het graafschap Vlaanderen afgescheiden werd. Het gebied bleef sindsdien in Franse handen, maar de mensen bleven wel nog hun Nederlandse dialect spreken.

TEKST Koen Demarsin – FOTO Filip Claessens

Ook al lijkt het niet zo, toch is Frankrijk géén eentalig land. Nog in het midden van 19e eeuw spraken in de randgebieden meer dan de helft van de mensen geen Frans, maar een lokale taal en dat was niet naar de zin van wie in Parijs de plak zwaaid. Streektaalen vormden al een risico voor de eenheid van de staat tijdens het Franse koninkrijk. Ook het nieuwe revolutionaire bestuur dacht er na 1789 zo over. De vele talen naast elkaar waren niet alleen de exploten van het oude feodale systeem dat de bevolking klein hield ten voordele van kerk en adel, ze vormden ook een barrière om de nieuwe idealen in alle streken en alle lagen van de bevolking ingang te doen vinden. Bretoenen, Basken, Vlamingen en Picardiërs, ze moesten allemaal inboeten op de eigen streektaal. Daarna verankerde Napoleon het Frans als eenheidstaal in het leger en de administratie. Het onderwijs volgde.

Alleen ging het met die verfransing dus trager dan verwacht. In Frans-Vlaanderen werd er rond 1950 nog vooral Vlaams gesproken. Maar toen kwam de kentering. Met het ontstaan van de middenklasse ging het Vlaams er echt op achteruit. Frans was de eenheidstaal die de verbinding vormde tussen de nieuwe inwoners in de groeiende naoorlogse steden waar de mensen massaal naartoe trokken. Frans was de taal van de administratie en bedrijvigheid. Het belang van het dialect in de dorpen verminderde. Niks ideologie dit keer. Pure oorzaak en gevolg van socio-eco-

nomische wetmatigheden. Ook de gegroeide afstand van Frans-Vlaanderen ten opzichte van de rest van het Nederlandse taalgebied speelde een beslissende rol in de achteruitgang van de taal. In Vlaanderen en Nederland schoof de taal op naar het standaardnederlands als verbindende taal boven de dialecten. Het Frans-Vlaams miste de aansluiting en bleef achter als een geïsoleerde en archaïsche variant aan de andere kant van de grens, die door steeds minder mensen gesproken wordt. Vandaag schat men het aantal moedertaalsprekers van het Frans-Vlaams nog op enkele honderden, meestal zijn ze 70 jaar of ouder.

De grens verschuift

Het is nogal cynisch, want net nu Frankrijk zich openstelt voor haar regionale talen en het Frans-Vlaams officieel erkend is, verdwijnt de taal er sneller dan ervoor.

Daardoor wordt de culturele grens tussen Frans- en Belgisch-Vlaanderen een stukje groter, net nu we dankzij de Europese eenmaking sinds de jaren '90 makkelijker over en weer kunnen reizen. In de jaren '50 was het omgekeerd: de grenzen waren formeel, maar lokaal was de herkenbaarheid met de overkant groter, de taal gelijkaardig, een huwelijk over en weer heel normaal.

Ondertussen verschuift de grens opnieuw, zij het om heel andere redenen. Het zuiden van West-Vlaanderen is volgebouwd, de arbeidsmarkt is er oververhit en er is een grote vraag naar werkkrachten. Noord-Frankrijk biedt wat Vlaanderen niet meer heeft: ruimte en beschikbare arbeidskrachten. West-Vlaamse bedrijven trekken er volop naartoe. Waar de grens lange tijd mensen scheidde, trekt de economische logica ze vandaag opnieuw over de streep. Zo blijft de grens schuiven. ●

In verscheidenheid verenigd

Vlaanderen, Wallonië en Brussel met de taal- en gewestgrenzen ertussen: nergens botsen zoveel grenzen op elkaar. Of toch, dat denken we. Van culturele grenzen, het IJzeren Gordijn of de buitengrenzen in Griekenland: overal lopen er grenzen door en langs Europa. Overal wonen er mensen langs een grens en verhouden zich tot een overkant. Soms zijn de grenzen flou, soms vast. Soms bieden ze mogelijkheden, soms houden ze tegen. En soms is het waarom nog moeilijk te begrijpen. Net als bij ons. Maar overal verbinden de grenzen al die mensen en wereldbeelden met elkaar, geheel in lijn met de leuze van de Europese Unie *In varietate concordia*. In verscheidenheid verenigd.

Onbekend is onbemind

Vraag in de omgeving van Merchtem en Mollem naar de Trappenhoeve of de Ichelgemmaal en heel wat oudere inwoners zullen je de weg kunnen wijzen. Stel dezelfde vraag aan iemand jonger of mensen van buiten de gemeente en er is een grote kans dat je een vragende blik terugkrijgt. Neem gerust de proef op de som ...

TEKST Herman Dierickx – FOTO Filip Claessens

Je voelt mij al komen: dit is onbekende natuur en erfgoed. Volledig onterecht. Misschien zou je de verplaatsing naar Mollem niet maken om enkel de bijzondere locatie van de molen te zien. Dat treft, want als je de Grote Molenbeekwandeling afstapt, kan je er ongetwijfeld een fijne dag van maken. Op de elf kilometer lange route ligt trouwens niet alleen de vervallen Ichelgemmaal; je komt er ook de ongeveer intacte Neerkammolen tegen.

Boerenbedrijven

Beide sites hebben een lange en rijke geschiedenis. Op de wandelroute in een prachtig landschap kom je ook heel wat grote, oude hoeves tegen. Vandaag zijn het meestal nog actieve bedrijven, intussen zwaar gediversifieerd in onder meer een bed & breakfast, groenten kopen aan huis, of specialisaties allerhande, zoals huisgemaakte producten op basis van koolzaad. Als je op je

wandeling olifantsgras tegenkomt, is dat van een boer die dit gewas als brandstof oogst. Doorheen de tijden zijn de meeste boerenbedrijven altijd op een of andere manier verbonden geweest met de Grote Molenbeek die als een bijzondere blauwe ader door de streek loopt. De vruchtbare valleigronen waren en zijn zeer in trek voor de akkerbouw en veeteelt. De waterkwaliteit is echter nog steeds niet wat ze moet zijn, maar zoals ongeveer overal in Vlaanderen wordt hier aan de waterweg getimmerd, al duurt het erg lang voor we aan de verplichte zuiveringsnormen geraken. Geduld is een mooie deugd.

Vervolgen hopteelt

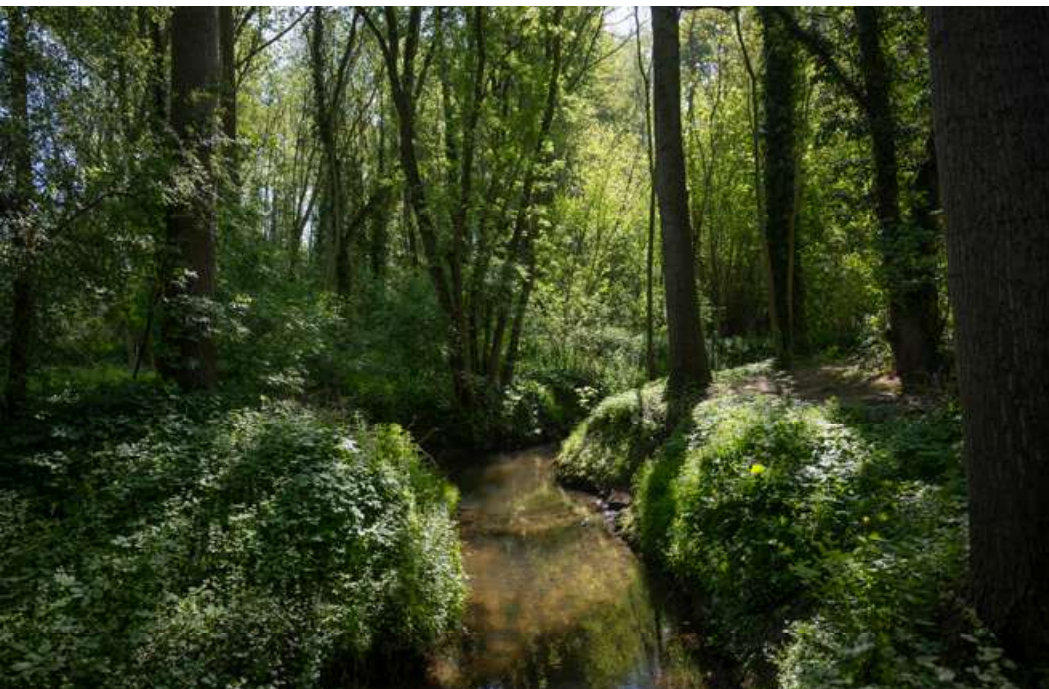
De mensen uit de streek herinneren zich nog levendig de oude hopcultuur in de wijde omgeving van Asse. Daarvan is zo goed als niets overgebleven, maar langs de route zie je in de Dorentstraat nog een vijftiental jaar geleden heraanplant hopveld. De hopteelt

maakte lang deel uit van de intense brouwerijcultuur die de westrand van Brussel ooit wereldberoemd maakte en waar nu nog heel wat brouwerijen actief zijn. Helaas moeten zij vandaag hun hop allemaal invoeren uit het buitenland.

Vlaamse Ardennen in het klein

In de omgeving van de beide molens vind je een mooi landschap. Dat kom je ook tegen ter hoogte van de Waarbeek- of Kramerbeekvallei. Verderop ligt het Kartelobos waarin je de wandellus kan nemen (zeker doen!), en dat heel wat kenmerken heeft van de betere Brabantse bossen: uitbundige voorjaarsflora, authentieke bomensamenstelling met onder meer zomereik, beuk, wilg, lijsterbes, vogelkers en boshyacint; helaas uitgebloeid in deze tijd van het jaar. Bovendien verdient het pittoreske dorpje Mollem een eervolle vermelding als je sommige lelijke gebouwen wegdenkt.

Voor de fietsers onder ons is de golvende streek een zaligheid. Nogal onbekend ook. Dus extra fijn om hier de pedalen eens rond te draaien. Persoonlijk vind ik trein-fiets-wandelen een geweldige combinatie voor de route. Dat beaamden ook de wandelaars die ik onderweg tegenkwam. 'Enkele keren per jaar zakken we naar hier af. Om te fietsen of te wandelen. We zijn afkomstig van de Vlaamse Ardennen en vinden de hellingen daar iets te zwaar. Hier zijn ze perfect op onze maat.' ●

Grote Molenbeek - Ichelgemmaal

★★★★★

Troeven

- de vele 'monumenten'
- het landschap
- de cultuur en geschiedenis
- makkelijk bereikbaar met het openbaar vervoer
- aangename, rustige wandelroute met weinig verkeer
- de plaatselijke kroegen Trapkes Op, In de Volle Pot en Ossel-Star

Enige minpuntjes

- de minder goede waterkwaliteit van de verschillende waterlopen
- de wanordelijke open ruimte

LANGS DE GRENS

Henri Lafontaineaan
(Sint-Lambrechts-Woluwe - Zaventem)

Hier trekt de grens een groene lijn met de beplanting als natuurlijke scheidingswand. Het pad aan het einde van de betonstrook is de overgang: één stapje verder sta je in Vlaanderen. Maar niet onbewaakt. Een performant camerasysteem houdt iedere passage nauwgezet in het oog. De foto is gemaakt vanop Brusselse bodem, in de sociale woonwijk. Dat is me ook opgevallen: veel sociale woonwijken in Brussel liggen net tegen de grens aan.

PORTRETTE – GEMENGDE GEVOELENS

Geboren in het buitenland, wonen in de Rand.
Hoe voelt dat?

FAVORIETEN VAN

Panayotis Thanou

MOOISTE PLEK IN GRIEKENLAND

Olympia, mijn
geboortestad. In
de oudheid werden
daar de Olympische
Spelen gehouden.

FAVORIET GERECHT

Calamares,
gefrituurde
inktvisringen.

MOOISTE HERINNERING AAN GRIEKENLAND

Het vieren van
mijn naamdag op
15 augustus.

moeting met mijn vrouw was een keerpunt in mijn leven. Zij geeft kleur en geur aan mijn bestaan. Ik vind haar niet alleen mooi, maar ook bijzonder verstandig. Soms noem ik haar wel eens mijn wandelende encyclopedie', lacht hij.

De schoonheid van schattebout

Vijf jaar geleden verhuisden Thanou en zijn vrouw van Brussel naar Overijse. 'We voelen ons hier echt welkom in deze mooie, groene gemeente. We houden van het glooiende landschap, de rust en de diverse gemeenschap. Het is mooi om te zien hoe mensen zich hier elk jaar opnieuw engageren voor de Druivenfeesten. Die gemeenschapszin waarderen wij enorm. Een van de hoogtepunten van het jaar is het vieren van Pasen. Dat doen we op zijn Grieks: om zes uur 's ochtends komen we samen met vrienden om het vuur aan te steken, zodat het lam kan worden geroosterd. Dat kan tot vier uur duren, maar met een paar glazen ouzo vliegt de tijd voorbij.'

Sinds september 2025 is hij Nederlands beginnen leren. 'Mijn echtgenote is afkomstig uit Nederland. Onbewust heb ik dus al heel wat woorden opgepikt. *Schattebout* is een van mijn favoriete Nederlandse woorden. Zo spreekt mijn vrouw onze dochter aan. Ik heb het haar al duizenden keren horen zeggen. Ik blijf het een prachtig woord vinden.'

Het goede leven volgens Aristoteles

Welke Griekse filosoof inspireert? 'Ik hou van de evenwichtige benadering van Aristoteles. Hij heeft het over εὖ ζῆν. Letterlijk vertaald: het goede leven. Voor Aristoteles gaat het over een betekenisvol leven dat vervulling brengt. Veel meer dus dan enkel het vervullen van je materiële verlangens. Zelf ben ik ervan overtuigd dat de kwaliteit van je leven toeneemt wanneer je streeft naar een hoger doel. Dan beseft je ook dat het weinig zin heeft om je druk te maken over triviale zaken.'

Slagen wij erin om het goede leven te bereiken? 'Ik maak mij zorgen over bepaalde neveneffecten van artificiële intelligentie. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat we de menselijke factor vervangen door machines? Menselijke contacten en ontmoetingen vormen de ruggengraat van ons bestaan. Laten we onze menselijke waarden, net als ons geloof in onze Europese democratie, niet opgeven. Ze zijn een kostbaar goed dat we willen doorgeven aan de generaties na ons.' ●

'Mijn favoriete Nederlandse woord? Schattebout'

'Geef nooit op', zegt Panayotis Thanou. Het zijn woorden die blijven hangen in tijden waarin een mens al eens moedeloos wil worden van al het geopolitieke geweld. 'We moeten blijven opkomen voor de waarden die ons dierbaar zijn.'

TEKST Nathalie Dirix – FOTO Filip Claessens

Als student economie droomde Panayotis Thanou er al van om op een dag aan de slag te gaan bij een Europese instelling. 'Mijn professor economie aan de universiteit van Athene sprak met veel passie over de Europese eenheidsgedachte. Dat maakte indruk en wakkerde mijn liefde voor Europa aan. Ik wilde zelf bijdragen aan het realiseren van die Europese droom. En waar kon dat beter dan in Brussel?' Thanou heeft zijn droom intussen waargemaakt. Al meer dan dertig jaar werkt hij voor de Europese Commissie in Brussel. Een job die hij als een missie ziet.

Liefde voor Europa en zijn vrouw

'Europa blijft een geweldig project dat ons

vrede, stabiliteit en welvaart brengt', zegt Thanou. Hij is trots op wat hij, samen met zijn Brusselse en Griekse collega's, heeft gerealiseerd. 'De voorbije jaren hebben we een kadaster opgesteld waarin alle gronden en gebouwen in Griekenland geregistreerd staan. Geen eenvoudige opgave. We zijn er ook in geslaagd om het water in de kustgebieden van Athene te zuiveren zodat je er opnieuw kunt zwemmen. Wat we doen, komt niet alleen Griekenland ten goede, maar ook Europa.'

Naast Europa is er nog een andere grote liefde in zijn leven: zijn echtgenote Josina. Ze leerden elkaar dertig jaar geleden kennen tijdens een etentje bij haar ouders. 'De ont-